

VINERI 22 SEPTEMBRIE 2000 • ANUL III [L] NR. 38

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ALMANAH RADIO

„Dragi ascultători...”

Radiofonie românească în Ungaria

20

1980 - 26 iulie - 2000

Ziariști români din lume au sărbătorit la noi

Cînd respiră tăcerea...

O carte de inimă

O foaie a familiilor...?

CALENDAR ORTODOX

25 septembrie, luni – Cuv. Eufrosina; Cuv. Pafnutie Egipteanul
 26 septembrie, marți – (†) Mutarea Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu
 27 septembrie, miercuri – Sf. Mc. Calistrat și cei împreună cu dânsul 49 de Mucenici; Sf. Ierarh Martir Antim Ivireanul
 28 septembrie, joi – † Cuv. Hariton Mărturisitorul; Sf. Prooroc Varuh; Sf. Mc. Pimen
 29 septembrie, vineri – Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mc. Gudelia
 30 septembrie, sâmbătă – Sf. Sfinți Mc. Grigorie Luminătorul, arhiepiscopul Armeniei; Sf. Mc. Ripsimia
 1 octombrie, duminică – Acoperământul Maicii Domnului; Sf. Ap. Anania; Cuv. Roman Melodul. Duminică a XIX-a după Rusalii (Predica de pe munte-lubirea vrăjmașilor); Ap. II Cor. XI, 31-33; XII, 1-9; Ev. Luca VI, 31-36; Glas 6; Voscr. 4

AGENDĂ

25 septembrie

1587 – Șerban Coresi tipărește la Brașov un *Liturgier slavon*.

1881 – s-a născut scriitorul *Panaît Cerna*.

1913 – s-a născut *Maria Tănase*, celebră cântăreață de muzică populară.

1970 – a murit *Erich Maria Remarque*, scriitor german.

26 septembrie

1849 – s-a născut *Ivan Pavlov*, fiziolog rus, laureat al Premiului Nobel, pe anul 1890, pentru studiul asupra comportamentului ciinelui.

1945 – s-a stins din viață, la New York, compozitorul maghiar *Bartók Béla*.

27 septembrie

1897 – se stinge din viață *Alexandru Roman*, care a fost ctitorul celei mai vechi catedre universitare românești (din Pesta) și un mare luptător al Biho-ului. Al. Roman mai bine de două decenii a fost deputat de Ceica în Parlamentul Ungar.

1952 – s-a născut, la Brașov, cosmonautul *Dumitru Dorin Prunariu*.

28 septembrie

1847 – s-a născut, la Brașov, compozitorul *Gheorghe Dima*, membru de onoare al Academiei Române.

29 septembrie

1812 – s-a născut *Eudoxiu Hurmuzaki*, istoric român, membru al Academiei Române.

1888 – s-a născut lingvistul și filologul *Iorgu Iordan*, membru al Academiei Române.

1 octombrie

– Ziua mondială a muzicii

1861 – trece în neființă, la București, *Moise Nicoară*. A fost un învățat fără seamăn, care și-a închinat întreaga viață luptei pentru dreptatea, ridicarea și libertatea celor din rîndul cărora se trăgea. Moise Nicoară s-a născut la Giula, în anul 1784.

1992 – la București se deschide *Centrul Cultural al Ungariei*.

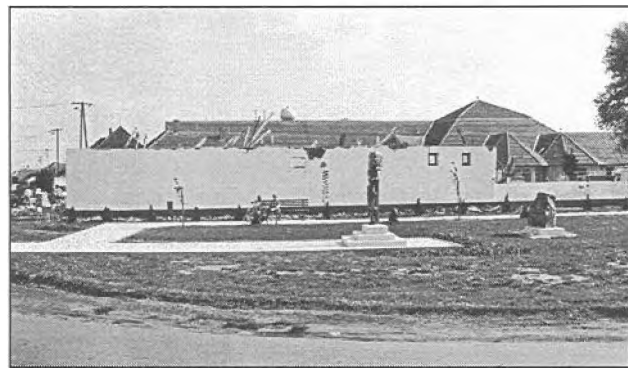
Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Petru Cîmpian, redactor șef la radio prezintă primul CD al comunității noastre

Foto: Ján Benčík

Pe ce cheltuim banii statului?

Înainte de serbarea națională de 20 August, și în Micherechi au pornit pregătiri intense. S-a făcut curățenia generală a satului, s-a tăiat iarba, s-au zugrăvit clădirile din centrul satului. Fosta casă preotească și clădirea grădiniței vechi au primit o culoare deschis-verzuie. Totul a fost foarte bine aranjat, oamenii se bucurau de frumosul centru al satului. Dar ne întrebăm: care va fi soarta clădirii grădiniței vechi despre care se știa de mult că

va fi demolată? Răspunsul l-am primit destul de repede: la nici o lună după zugrăvire, clădirea se demolează.

Atunci de ce s-au cheltuit banii statului, a cetățenilor care plătesc impozite? În zadar?

- va -

Trenurile vor trece prin Kötegyán-Salonta

Societatea Națională de Transport Feroviar Călători din România va devia, în perioada 24-25 și 29-30 septembrie 2000, circulația trenurilor internaționale de călători, informează Ministerul român al Transporturilor. Trenurile Dacia, Ister, Kárpátia și Transbalkan vor trece prin frontiera Kötegyán-Salonta în loc de Löksháza-Curtici. Societatea de transport feroviar operează aceste modificări din cauza unor

lucrări care se vor efectua pe teritoriul maghiar. Astfel, durata călătoriei se va prelungi cu aproximativ

90 de minute, trenurile menționate urmînd a fi anulate pe direcția Arad - Curtici - Arad.

Din nou s-a schimbat termenul

Fundația publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” a inițiat cu cîteva luni în urmă un concurs pentru fotografii. Cu titlul de „Minoritățile din Ungaria în ultimele decenii ale secolului XX” pot fi pregătite cicluri de fotografii, care vor fi expuse cu ocazia festivității centrale de Ziua Minorităților.

Termenul de înaintare a lucrărilor de la 25 septembrie 2000 s-a schimbat la **15 octombrie 2000**. Locul expoziției: Pesti Vigadó, între 10-20 decembrie 2000.

Pot concura toți fotografii profesioniști sau amatori, care se prezintă cu (maximum) 12 fotografii alb-negru sau color, de mărimea 18x24, din care cele mai bune vor fi expuse.

Dosarul de concurs: să cuprindă formularul-tip, un plic-retur timbrat și fotografiile de concurs.

Informații suplimentare: la sediul Fundației (Buda-pesta, str. Akadémia nr. 3. II/240).

Prin Internet: www.romapage.c3.hu și w3.datenet.hu/~mnekk.

Formulare puteți cere și de la redacția noastră, adresa: Giula, str. Gh. Doja nr. 8, tel.: 66/463-152.

Trafic feroviar
între Oradea
și Bichișciaba

Conform planurilor, la sfîrșitul acestui an se va relua traficul feroviar de marfă între Oradea și Bichișciaba. La constătuirea ungaro-română care a avut loc la gara din localitatea Kötegyán s-a anunțat că în luna octombrie conducerea Căilor Ferate Române și a Societății MÁV se va întîlni pentru a discuta toate detaliile în legătură cu reluarea traficului feroviar între cele două orașe.

Poșta redacției

Stimată redacție,
 mulțumesc pentru cecuri. Am cîștigat Foi trei abonați, al patrulea o să se aboneze curînd. Al cincilea cec l-am reținut pentru mine. După cîte îmi aduc aminte, nu peste mult „expiră” abonamentul meu, făcut la poștă...

L. B., Budapesta

Vă mulțumim mult și ne-am bucura dacă și alți abonați ar proceda la fel.

Redacția

Un procent pentru Chitighaz

Conducerea Asociației Culturale a Românilor din Chitighaz mulțumește tuturor aceluia care și-au donat 1% din impozitul pe anul 1999 pentru această organizație. Din aceas-

tă sursă, Asociația s-a îmbogățit cu 22.500 de forinți, sumă care va fi folosită pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare.

„Pro Musica”
la Săpînța

În zilele de 23-24 septembrie, corul „Pro Musica” din Giula va face o excursie în Maramureș. În cadrul turneului va participa la festivitatea Zilei Satului de la Săpînța, va vizita celebrul Cimitir Vesel și va admira cîteva biserică de lemn din această zonă pitorească a României.

Cînd respiră tăcerea și grăiește taragotul...

...pînă și cel mai impasibil spectator rămîne cu suflarea tăiată, lăsîndu-se copleșit de sentimentele minunate, generate de arta adevărată. Această senzație au putut-o trăi toți cei care au asistat la spectacolul din seara de 13 septembrie, la Centrul Cultural Românesc din Giula.

Ce spectacol a fost, de fapt?

Spectacol de zile mari – pe scurt.

Mai pe larg: a fost deschiderea stagiunii de toamnă a Centrului Cultural al României de la Budapesta, de astă dată „în deplasare”, în mijlocul românilor din Ungaria. După cuvintele de bun găsit, doamna Anamaria Pop, directoarea Centrului din

te pe muzică de Chopin, spectatorii au putut prinde gustul pentru „contemp dance” – se pare cu succes, după aplauzele îndelungate.

În partea a doua a serii, ne-a „grăit” taragotul

au ascultat săptămîna trecută nu a fost nici rege, nici monstru. A fost un mare maestru al instrumentului său, dar și mai mare a fost omul care a făcut să „grăiască” instrumentul: cu umilința unui mare artist, cu virtuozitate desăvîrșită, cu sensibilitate rară și meșteșug unic – acompaniat de un alt meșter discret, dar uimitor (care ar putea fi el însuși solist de mare succes), acordeonistul Dorel Rohian. Mai întîi am ascultat omagiul adus poetului Eminescu. Ne-au trecut florii, cînd am auzit cum „sbuciumul cîntă cu jale” și am simțit cum ne-au fost „îngerii aproape”. Din nostalgia eminesciană ne-au trezit apoi melodiile vesele, săltărețe ale dansurilor românești, domolite de cîte-o doină tărăgănată (resimțim onomato-

Budapesta a făcut o scurtă prezentare a activității Centrului, subliniind intenția de a lărgi sfera de activitate, conform căreia înrîurirea culturală a Centrului ar dori să se lărgască, talmăcind momentele culturale de excepție nu numai la Budapesta, ci și „în provincie”, prin excelență printre românii din Ungaria. Și seara din miercuria trecută ne-a dovedit cu vîrf și îndesat generozitatea acestei intenții.

Fiindcă publicul numeros a urmărit mai întîi două momente de balet, „Valențe contemporane”, în interpretarea a doi tineri balerini, Liliana Iorgulescu și Marius Onofrei, minunați învățăcei ai maestrei Adina Cezar, conducătoare, inițiatorea, „inima și anima” al formației de balet Contemp Dance Company. Cu coregrafia închinată memoriei compozitorului J. S. Bach, din prima parte, și cu momen-

maestrului Dumitru Fărcaș. I se mai zice „rege al taragotului” și „monstru sacru”. Pentru cei care l-

O oră

Cînd am aflat că Dumitru Fărcaș va veni la Giula, amintirile mele s-au grăbit să mă cuprindă din adîncuri. Știam la ce să mă aștept – și cu siguranță că nu eram singurul. M-am pregătit sufletește de a-l primi pe acest uriaș al taragotului.

În seara de miercuria trecută, Dumitru Fărcaș a reușit să-mi trezească toate neamurile mele. Și mi le-a adus atît de aproape în viața mea, cum nu le-am simțit încă niciodată pe ai mei. Am simțit cum bate inima mamei mele, m-am simțit în paza brațelor ocrotitoare, am aflat cum crește iarba, cum încolțește grîul, cum înverzesc codrii și de ce sînt atît de frumoase viile din vale. În drama taragotului am simțit de unde țîșnesc izvoarele, am văzut piscurile încununate cu zăpezi veșnice. Am aflat adevărul pe care pînă acum l-am simțit doar: adevărul cum că de ce, prin ce este neamul neam. Acest artist a reușit să adune într-o oră toate sentimentele și crezul, crezul unui popor cu rădăcini adînci. Maestrul a reușit ceea ce nu reușesc sute și sute de oameni, oricît s-ar strădui ei.

El, Dumitru Fărcaș, artistul, a făcut minunea: printr-un singur instrument – care suna ca o orchestră cu sute de instrumente și sute de muzicanți – ne-a adunat, ne-a unit pentru o singură oră. În această oră s-a unit cu noi și cel ce uitase că a fost odată român. Iar cel ce are sentimente și nu uită, cel ce e treaz și se gîndește, acela nu uită această oră ciudată nici pînă-i lumea.

Șt. Oroian

peic: doină tărăgănată - grăită la taragot). Pe urmă, meșterul ne-a adus în lumea cîntecului popular maghiar, pentru ca apoi să ne emoționeze crîmpeie de rapsodie română. O culme a recitalului a însemnat-o însă un alt recital: versul „spus” de maestrul Fărcaș, cînd în ochii multor spectatori au lucit stropi ciudați. În

fine, un potpuriu plin de temperament și vitalitate ne-a reținut doar cu greu pe scaune, pentru ca aplauzele din final să se încheie cu un veritabil „standing ovation” ca-n Los Angeles...

Dar nu am fost acolo, ci la Giula, la Centrul Cultural, la o seară culturală pe care mult timp o vom pomeni.

E. I.

A încetat din viață un mare poet: Ioan Alexandru

Sîmbătă după-masă, la 16 septembrie a încetat să mai bată inima unui mare poet român: Ioan Alexandru. Aflat în Germania de mai mulți ani, poetul și-a trăit acolo finalul vieții, marcat sever de un violent atac cerebral pe care l-a suferit la Arad acum cinci ani.

A fost singurul poet care înainte de '89 a publicat poezie religioasă și a devenit poet religios după ce s-a întors în România, de la Freiburg – Germania.

S-a născut la data de 1 ianuarie 1942, la Țopa Mică, lîngă Cluj, în familia unor țărani descendenți din dieci bisericești. A terminat studiile liceale la „Gh. Barițiu” în Cluj și tot acolo și-a început studiile filologice. În 1968 a termi-

nat Facultatea de Filologie la București, unde a fost oprit ca asistent și a predat la catedra de filologie ebraică. Ioan Alexandru a fost unul dintre marii lirici ai epocii noastre, iar volumul său de debut, „Cum să vă spun”, a fost unanim apreciat de critica pentru înconformismul candid, inerent, adolescentin. Po-

etul ardelean atinge una dintre culmile sale scriitoricești în volumul „Imnele Transilvaniei”, publicat în 1976. În 1977 a publicat o versiune românească a Cîntării Cîntărilor. Din 1990 și pînă în momentul tragicului său accident, Ioan Alexandru s-a implicat în politică, fiind parlamentar din partea PNȚCD. Literatura română a pierdut prin moartea lui Ioan Alexandru pe unul dintre marii săi poeți, care a însemnat o etapă importantă în evoluția poeziei românești din secolul XX. Poetul s-a dus nu „să se odihnească puțin”, ci să se unească în duh cu acela către care și-a îndreptat sufletul și poezia.

(Informație din presa românească)

Festival de Filme la Timișoara

În perioada 13-14 octombrie, la Timișoara se va desfășura Festivalul „TeleVest 2000”, singurul festival de televiziune din România, deschis tuturor stațiilor locale și regionale, respectiv și producătorilor independenți. Pentru cea de-a patra ediție se pot înscrie producători de televiziune din întreaga țară, dar și români din străinătate, precum și studenți. Ca și la edițiile precedente, TeleVest include întîlniri europene și euro-regionale, mese rotunde, vemisaje, tîrguri de echipamente și producții. Termenul de înscriere la festival este 30 septembrie a.c.

I. K.

Premierul ungar la Cenadul Unguresc

Vizita lui **Orbán Viktor** a fost prilejuită de aniversarea, în acest an, a întemeierii sătulețului din județul Csongrád. În zilele noastre, localitatea este populată în afară de maghiari încă și de români, sârbi și romi. În cuvântarea sa, premierul **Orbán Viktor** a accentuat că numai din proprie putere vom fi capabili să ne ocupăm locul meritat în rândul țărilor europene. Primărița comunei **Farkas Jánosné** a ținut să atragă atenția asupra situației izolate a Cenadului

Unugresc, rolul căruia va putea crește însă odată cu intensificarea colaborărilor transfrontaliere. Aceasta mai cu seamă fiindcă localitatea este așezată la numai 7 kilometri de frontiera ungaro-română. La festivitate, **Orbán Viktor** a predat drapelul milenar în prezența unui sobor de preoți care au reprezentat cele patru culte istorice, printre ei aflându-se și preotul ortodox român **Aurel Becan**. După prezentarea unui program folcloric, la care

și-a dat concursul Echipa de Păstrare a Tradițiilor „**Gheorghe Nistor**” din Micherechi, serbarea sătească a continuat cu o lansare de carte. Șeful catedrei de istorie a Universității din Seghedin dr. **Vasile Mărianuș** a prezentat monografia comunei, satul de naștere al domniei sale.

Referindu-se la minoritatea română din Ungaria, într-un interviu acordat studioului din Seghedin al Televiziunii Maghiare, primul ministru **Orbán** a apreciat că modificarea legilor – legea electorală și legea pentru drepturile minorităților naționale și etnice – este în curs de modificare. Legislația maghiară e pe cale să elaboreze un proiect care să blocheze calea unor cetățeni neromâni spre reprezentanțele românești locale și pe țară. Aici menționăm că la ora actuală varianta proiectului de lege nu satisface deloc așteptările autoguvernărilor pe țară a românilor din Ungaria.

Tiberiu Boca

Zi culturală la Vecherd

La 16 septembrie a fost organizată o zi culturală română în cea mai mică localitate română, la Vecherd. În curtea Primăriei au fost primiți consătenii și oaspeții de onoare

Cultură al județului Bihor, reprezentanții autoguvernărilor din județul Bihor și Bichiș.

Primarul **Emeric Nagy** a rostit cuvântarea de deschidere, prin care și-a ex-

re: **Alexandru Mureșan**, consul al României la Seghedin, **Nicolae Pahonea**, secretar l. al Ambasadei Române din Budapesta, **Lăyer József**, vicepreședintele Comisiei pentru Drepturile Omului, Minorității și Culte, **Traian Cresa**, președintele ATRU, **Crăciun Parasca**, consilier al Inspectoratului de

primat mulțumirea față de toți cei ce au participat la sărbătoarea comunei, exprimându-și dorința ca în fiecare an, la mijlocul lunii septembrie, cât mai mulți să fie părtașii acestei serbări la Vecherd.

După deschiderea festivă a urmat masa. În timp ce toată lumea a mîncat, am putut asculta muzică populară românească și maghiară. După aceea a început programul cultural. Mai întâi a evoluat Ansamblul folcloric „**Florile Bihorului**” din Oradea. Acesta a fost atât de frumos, încît o parte a publicului s-a tras la o parte și a cîntat, a dansat cu cei de pe scenă. În acest fel dansul și cîntecele populare i-au atras pe aproape toți locuitorii din Vecherd.

După petrecere a urmat dezvelirea unei plastici a artistei **Egyed Judit** din Oradea. Sculptura din stejar simbolizează un vas, creuzetul de unire, de contopire a națiunilor.

Au urmat apoi „**Păstrătorii de tradiții din Apatu**”, instruiți de **Florea Crișu**. Nici dansatorii din Apatu nu au rămas mai prejos de orădeni. După cîteva repetiții de dans, ei au prezentat un program foarte plăcut, încheiat. Serbarea cîmpenească a fost o reînviere, după aproape 20 de ani, a unor serbări tradiționale. Cîndva, în acest sat cu numai 192 de locuitori, era obicei ca din an în an să se organizeze serbări cîmpenești. Participanții s-au despărțit cu dorința să se întâlnească și în anul viitor.

Șt. Frățean

Ioan Cozma

La un an de la formarea Autoguvernării pe Țară

În așteptarea bilanțului realizărilor

De ce fel de reprezentanțe am avea noi nevoie? – Întrebă retoric ziaristul **Ștefan Crâsta** la capătul scrierii bine construite din pagina 4 a săptămînalului Foia românească, apărut la 8 septembrie 2000. Din scriere aflăm despre poziția luată unanim de către autoguvernările pe țară ale minorităților legată de proiectul privind la modificarea legii electorale, fiind informați chiar din titlul articolului, cum că „cu varianta modificată a legii pentru minorități numai politicile majoritari sînt de acord, minoritățile protestează”. După ce, așa cum îndreptățit afirmă și scrierea în discuție, „de neajunsurile legii electorale privind alegerea reprezentanților minoritare, noi românii am suferit cel mai mult acum doi ani”, am căutat să aflăm, totuși, care este propunerea autoguvernării pe țară pentru rezolvarea problemei. Cu atît mai mult, cu cît acest subiect a fost discutat și de consilierii autoguvernărilor românești din Bihor la întrunirea din 9 septembrie 2000 la Darvaș. Dar, vezi în pagina 4 a Foi din 15 septembrie 2000, s-a constatat și aici doar atît, cum că „cu actualul proiect nici autoguvernarea pe țară nu este

de acord” pentru că acesta „nu-i va elimina din luptele electorale pe aventurierii etno-businessului”. Poate nu este încă tîrziu să fie formulate de către actuala reprezentanță pe țară, ce fel de condiții ar pune, ca la următoarele alegeri electorale noi românii să fim reprezentanți de români, ca reprezentanții noștri să cunoască cultura românească strămoșească, să vorbească limba română, să fie cunoscuți și recunoscuți de către membrii comunităților românești tradiționale și, nu în ultima instanță, ca numai românii să hotărască pe cine aleg în reprezentanțele lor. Pînă ce vor lipsi afirmațiile formulate de către autoguvernarea pe țară referitoare la aceste probleme de bază, așa atrage atenția asupra unui document existent, care dă un (oarecare) răspuns la întrebarea citată la începutul acestei scrieri. Exact acum un an **Tiberiu Boca** din Seghedin a formulat în 9 puncte poziția sa, dînd răspunsul la întrebarea „ce fel de autoguvernare pe țară vrem? (1) O autoguvernare activă, care inițiază, nu se limitează numai la realizarea solicitărilor de dinafară. (2) Vrem un for central, care să

devină mai mult un atelier de specialitate. Munca profesională să fie datorată celor mai pregătiți specialiști. (3) Dorim o reprezentanță politică hotărîită, perseverentă și non-conformistă, care se bazează mai puțin pe protocol, dar mai mult pe realitățile, pe adevăratele interese românești din Ungaria. (4) Vrem o autoguvernare pe țară care îmbrățișează orice inițiativă românească, care aduce foloase obiective comunității. Singurul criteriu de apreciere să fie priceperea și calitatea. (5) Așa cum orice societate și comunitatea noastră are grupări diferite prin interese. Considerăm natural acest fenomen. Vrem o conducere, care echilibrează și nu exclude năzuințele diferitelor pături. (6) Autoguvernarea pe țară să lucreze în mod public, iar angajații ei să aibă datoria de a informa permanent opinia publică despre activitatea organizației. (7) Autoguvernarea pe țară să se angajeze la numeroase servicii în folosul indivizilor sau comunităților românești, iar pentru crearea condițiilor financiare necesare acestora, să desfășoare o muncă de management. (8) Vrem o autoguvernare pe țară

care începe fără întîrziere să analizeze cu pricepere problemele învățămîntului, ale păstrării tradițiilor și ale comunităților religioase românești din Ungaria. Dacă în aceste domenii nu vom avea rezultate substanțiale mai mari, comunitatea românească din Ungaria va dispărea. (9) Pentru realizarea celor enumerate mai sus este necesar un nou spirit de muncă. Acesta poate fi garantat numai prin acordarea încrederii unei noi generații.” **Tiberiu Boca**, semnatul documentului dat publicității în ajunul formării, acum un an, a Autoguvernării pe țară, după constituirea organului reprezentativ a devenit președintele Comisiei culturale, făcînd parte în această calitate și în Cabinetul prezidențial al Autoguvernării pe Țară. Trecînd exact un an de la formarea acestui for de conducere, în lumina celor citate mai sus, trasate în septembrie 1999, poate se va întocmi un nou document și despre realizările din acest răstimp. La sfîrșitul acestei luni se nîtrunește Prezidiul Autoguvernării pe Țară. Pe ordinea de zi este introdusă analiza bilanțului. Sîntem în așteptare.

Ziariști români din lume au sărbătorit la noi

– Seminarul internațional de radio s-a deplasat în Ungaria –

De un an se tot vorbește, dar de șase luni se știa precis că cel de-al 9-lea seminar internațional de radio „Limba română – mijloc de comunicare și informare radiofonică” se va desfășura în deplasare la Seghedin și Giula. Mulțumită bunelor relații dintre cele două radiodifuziuni naționale din București și Budapesta, aproape 70 de ziariști români din lume au sărbătorit împreună, între 15–17 septembrie, cei 20 de ani de la pornirea primei emisiuni în limba română din Ungaria. Comunitatea noastră a fost onorată și de prezența președintelui Societății Române de Radio, domnul **Andrei Dimitriu**.

Să crezi numai ceea ce vezi

Probabil nu numai noi, ziariști ajungem deseori în situații când trebuie să explicăm de ce trăiesc și se gândesc românii din Ungaria altfel decât cei din țară sau din alte părți ale lumii, de ce se vorbește la

fonică din Ungaria va împlini 20 de ani de existență. Directorul general adjunct domnul **Doru Vasile Ionescu** s-a arătat foarte receptiv la cele auzite, încercând să găsească parteneri pentru organizarea următorului seminar în Ungaria. Planul se părea prea mare pentru o comunitate atât de

trușan. Au fost printre noi la acest moment festiv și reprezentanții diplomatici ai României, ambasadorul **Petru Cordoș** și consulul general **Andrei Oancea**. După prezentarea activităților redacției de radio, s-a lansat primul compact disc al comunității noastre, cu titlul „Înflorit-o ruguțu...”, care cuprinde o selecție de melodii populare românești din Ungaria. Dintre cei trei interpreți, a fost invitat la întâlnire cîntărețul cenădean **Svetozar Unc. Petru Cîmpian**, redactorul șef al emisiunii radiofonice în limba română a prezentat și prima publicație a redacției, care a apărut cu ocazia aniversării de 20 de ani, cu titlul „Dragi ascultători... – Radiofonie românească în Ungaria”. Volumul cuprinde câteva dintre cele mai valoroase și interesante interviuri, reportaje realizate în decursul a două decenii la radio. **Tiberiu Boca** a prezentat istoricul emisiunilor televizate, iar **Ștefan Crăsta** a vorbit despre activitățile culturale și religioase ale micii comunități românești din orașul de pe Tisa.

În ziua următoare, sîmbătă, la 16 septembrie, oaspeții au sosit la Giula, fiind primiți mai întâi de către **Prea Sfințitul Episcop Sofronie**, care le-a prezentat pe scurt istoria Bisericii noastre. La sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, președintele **dr. Ioan Ciotea** le-a conturat participanților preocupările organizației civile care, printre altele, de aproape 50 de ani îngrijește apariția singurului săptămînal al românilor din Ungaria. Seminaristii au făcut cunoștință și cu munca de la redacția Foii românești, primind câteva exemplare din ultimele numere ale revistei noastre. Pentru ca participanții să aibă informații cât mai exacte despre comunitatea noastră, din partea UCRU li s-a înmînat cîte-un dosar, care cuprinde un material informativ, date statistice despre românii din Ungaria. Programul din Giula a continuat la Centrul Cultural Român cu o seară culturală, unde s-au oferit secvențe din valorile noastre strămoșești. După ce profesoara lor **Anamaria Dulău Cozma** i-a prezentat publicului, copiii școlii generale din Micherechi au povestit și au cîntat melodii populare din satele noastre, tinerii dansatori din Aletea au pus pe scenă jocuri tradiționale din

Aletea și Micherechi, iar **Viorel Nistor** din Arad ne-a vorbit despre valoarea dansurilor din regiunea unde trăiesc românii din Ungaria.

Cu acest bagaj de cunoștințe, după un scurt popas la sediul Autoguvemării pe Țară, au pornit ziariștii români duminică, înainte de masă, la Micherechi, unii participînd la

ne ducă vestea bună în lume, să relateze despre noi într-un mod cît mai cinstit și corect.

„Fiind la cea de-a noua ediție, această manifestare și-a dovedit utilitatea. Ne adresăm tuturor vorbitorilor de limbă română, din toate țările lumii și nu avem restricție legată de dimensiunea unei comunități românești”, a declarat **Andrei**

Prea Sfințitul Sofronie prezintă comunitatea ortodoxă română din Ungaria

Sfînta Liturghie de la biserica ortodoxă sau la serviciul divin din biserica baptistă, iar alții intrînd pe la porțile oamenilor, stînd de vorbă cu ei despre viață și preocupările lor.

Și aici există conștiință românească

Unul dintre participanți, **Horia Pușcașiu** de la Radio Vocea Americii, a venit cu mari emoții în orașul Giula. După cum ne-a mărturisit: „La începutul acestui secol, bunicul meu era notar și a venit la Giula să lucreze. Aici s-a născut mama mea. Deci, într-un fel eu sînt fiu al Giulei. Acum că am văzut pentru prima oară acest oraș, simt o emoție și totodată o mîndrie față de el. Este un oraș primitor, unde mă simt ca acasă.”

Cei mai mulți dintre colegii ziariști ne-au mărturisit că de acum înainte îi vor privi cu alți ochi pe românii din Ungaria, îi vor înțelege mai bine. Din partea reprezentanților comunității noastre s-a cerut doar atât, ca cei care au petrecut aceste două zile și jumătate printre noi să

Dimitriu, președintele român de radio. Cu toate că știa că nu se va putea întîlni cu omologul său maghiar (radioul din Budapesta momentan are numai un președinte administrator), domnul președinte a ținut să fie prezent la deplasarea în Ungaria, să cunoască comunitatea noastră. „Am asistat la lucruri deosebite. Mă bucur că există această conștiință românească și aici, în Ungaria. M-am convins că sinteți o comunitate relativ mică, care dovedește o mare înțelepciune în modul în care poate să-și promoveze propriile interese.”

Cu alte detalii despre seminarul internațional de radio vom mai reveni în numărul viitor al Foii românești.

Eva Iova

Președintele Andrei Dimitriu și ambasadorul Petru Cordoș

noi tot mai puțin limba română, de ce nu-și recunosc unii originea română, de ce își uită strămoșii... În cele mai multe cazuri e foarte greu să înșiri argumente, care să fie acceptate, de exemplu, de un român din țara-mamă, România, nemaivorbind despre ziariști al căror șir de întrebări nu se termină niciodată. La sfîrșitul săptămîinii trecute, ziariști români de radio din 25 de țări au primit răspunsuri la întrebările lor, referitoare la comunitatea noastră.

Seminarul internațional de radio, după două zile de lucru de la București, unde a fost inclus în program și cîte o întîlnire cu președintele și cu premierul României, a urmat tradiția anilor precedenți, deplasîndu-se într-o regiune anumită a țării, de această dată în zona Aradului și a Devei. Întrunirea internațională a jurnaliștilor de radio a trecut frontierele țării pentru prima dată în anul trecut, cînd au fost oaspeții Chișinăului. Acolo, în capitala Republicii Moldova s-a pomenit că în anul 2000 emisiunea românească radio-

mică, cum este cea a românilor din Ungaria. Dar dorința ziariștilor români (din București și Seghedin) a găsit „urechi deschise” și în Budapesta.

Chemarea a fost foarte mare: invîtîndu-i la noi acasă pe ziariștii români din lume, le putem oferi informații reale despre comunitatea noastră, se pot convinge în mod direct despre situația actuală a celei mai vestice ramuri a românității, pot vedea cu ochii lor cum trăiește, cu ce probleme se confruntă românii din Ungaria.

Pe urmele românilor din Ungaria

După trecerea punctului de frontieră de la Nădlac, vineri pe la prînz, seminaristii au poposit scurt timp la Cenadul Unguresc, vizitînd biserica ortodoxă română din loc. La Seghedin au fost primiți, bineînțeles, de cei cinci membri ai redacției românești a radioului, de redactorii români de la televiziune și de șeful catedrei de română **dr. Gheorghe Pe-**

La sediul Uniunii s-a înmînat și o donație de cărți

Nuntă la Micherechi

Căsătoria este unul dintre cele mai importante momente din viața unui om. Viața de familie este unul dintre cele mai mari examene la care este supus orice om. Însă nu există nici o școală pe care să o poată urma familiile și să ia o diplomă în domeniul succesului în căsnicie. În-vățăturile pe care le primesc de la televizor cei care vor să se căsătorească sau cei care s-au căsătorit sunt de cele mai multe ori contrare cu învățăturile Sfintei Scripturi. Nu este de mirare că sunt atât

de multe falimente în viața de familie. Doar acolo unde este adevărul public,

promovat în viața de fiecare zi se ajunge la o relație trainică bazată pe înțelepciune înțelegere și cunoaștere. „Prin înțelepciune se înalță o casă, și prin pricepere se întărește; prin știință se umplu camerele ei de toate bunătățile de preț și plăcute. (Prov. 24:3-4)

A avea un loc care este ridicat, terminat și umplut cu materiale atât de solide ca acestea nu e ceva care se întâmplă de la sine. Este rezultatul unei hotărâri și al unei angajări a celor doi de a încheia și a trăi o căsnicie în Domnul.

Sâmbătă 16 septembrie 2000, Biserica Baptistă din Micherechi a avut ocazia să se bucure împreună cu doi tineri Toma și Genevea care au încheiat legământul de căsătorie înaintea lui Dumnezeu. A fost o sărbătoare deosebit de frumoasă la care au participat rudeniile și mulți prieteni ai mirelui și miresei.

Dorim din toată inima celor doi tineri multă fericire și toate zilele vieții lor să le trăiască în voia lui Dumnezeu.

— Nicoleta —

Pastorul Alexandru Bodor în vizită la Chitighaz

Duminică, 17 septembrie 2000, fratele pastor Alexandru Bodor secretarul Comunității Baptiste din județul Bihor și Satu Mare din România a vizitat Biserica Baptistă din Chitighaz. La sfârșitul vizitei dumnealui a avut amabilitatea să ne acorde un scurt interviu.

N. B. Ați mai vizitat Biserica din Chitighaz în 1990. Cum ați găsit-o acum, după zece ani?

A. B. Mă bucur foarte mult pentru credința pe care am simțit-o în inima fraților și surorilor de la Chitighaz. Spre deosebire de acum 10 ani, am simțit o mai mare deschidere din partea bisericii și o mai mare dorință pentru a primi Cuvântul lui Dumnezeu.

N. B. Ce ați remarcat în mod deosebit la Serviciul Dinv?

A. B. Mi-a plăcut foarte mult corul și fanfara Bisericii. Pe de o parte am apreciat talentul și pregătirea membrilor acestor formații, iar pe de altă parte am găsit ca foarte bun faptul că mulți tineri sunt implicați în această lucrare.

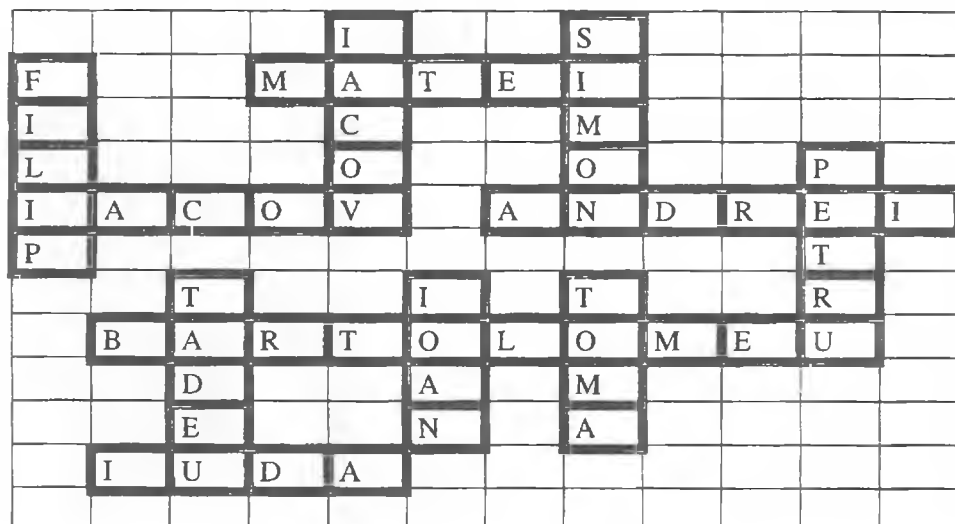
N. B. Dumneavoastră vorbiți la fel de bine limba română și limba maghiară, în ce limbă ați predicat?

A. B. Așa cum ați spus, vorbesc ambele limbi și am predicat în ambele limbi, dar cel mai mult am vorbit românește. Cel mai important însă, este că am predicat Cuvântul lui Dumnezeu și mă rog ca acesta să aducă roadă.

N. B. Cu ce gând plecați de la Chitighaz?

A. B. Dacă va fi cu voia Domnului, aș dori să mai vizitez această Biserică, iar atunci m-aș bucura să găsesc frații și surorile de aici plini de credință și tot mai aproape de Dumnezeu.

Rezolvarea rebusului de săptămâna trecută (Cei 12 Apostoli)

Ce așteaptă Dumnezeu de la noi?

După ce omul îl primește în inima sa pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor personal, prima întrebare de importanță capitală, pe care și-o pune este următoarea:

„Ce așteaptă acum Dumnezeu de la mine?” sau, cu alte cuvinte:

„Cum trebuie să-mi traiesc viața în noua mea calitate, cea de copil al lui Dumnezeu?”

Atunci când Domnul Isus îl mântuiește pe om salvându-l de sub osânda păcatului, El nu numai că îl izbăvește de amenințarea Iadului, ci totodată, îl eliberează de un anumit fel de viață, punându-i în față un nou stil de a trăi pe acest pământ. Lucrul acesta este foarte important, astfel că necesită o fundamentare explicită.

Apostolul Petru în prima sa epistolă în capitolul 1 versetele 17-19 scrie: „Și dacă chemați ca Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, purtați-vă cu frică în timpul pribegiei voastre; căci știți că nu cu lucruri pieritoare, cu argint sau cu aur, ați fost răscumparați din felul deșert de viațuire pe care îl moșteniserăți de la părinții voștri, ci cu sângele scump al lui Cristos, Mielul fără cusur și fără prihană”, pentru ca, în versetele 22 și 23, să continue:

„Deci, ca unii care, prin ascultarea de adevăr, v-ați curățit sufletele prin Duhul, ca să aveți o dragoste de frați neprefacută, iubiți-va cu caldura unii pe alții, din toată inima; fiindcă ați fost născuți din nou nu dintr-o samântă care poate putrezi, ci dintr-una care nu poate putrezi prin Cuvântul lui Dumnezeu, care este viu și care rămâne în veac.”

Ce rezultă de aici?

Rezultă că, primind iertarea și mântuirea, noi am fost răscumparați de la un tip de viață, pentru a trăi un alt tip de viață „El S-a dat pe Sine Însuși pentru noi, ca să ne răscumpe de orice fărădelege și să-și curățească un norod care să fie al Lui, plin de răvnă pentru fapte bune” (Tit 2:14). Și, de asemenea, în capitolul 3, versetul 8 al aceleiași epistole, apostolul insistă:

„Adevărat este cuvântul acesta și vreau să spui apăsător acest lucru, pentru ca cei ce au crezut în Dumnezeu să caute să fie cei dintâi în fapte bune.”

Este clar, prin urmare, că Dumnezeu ne-a răscumplat de la un fel de viață pentru un cu totul alt și nou mod de trai. Vorbind la modul practic, la noi, cei ce credem în Dumnezeu și care L-am primit pe Domnul Isus Cristos în viața noastră și, în consecință, am devenit copii ai lui Dumnezeu, această schimbare trebuie să aibă ca rezultat o transformare radicală a caracterului nostru, a felului nostru de viață. Dacă, dimpotrivă, o asemenea transformare nu se vedește cu claritate în viața cuiva, înseamnă că întâlnirea cu Isus Cristos nu a fost reală, ci a fost doar un experiment, un moment de amăgire, așa cum ne avertizează Mântuitorul în încheierea Predicii de pe Munte:

„Nu orișicine-Mi zice: »Doamne, Doamne!« va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, care este în ceruri. Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: »Doamne, Doamne, n-am prorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Și n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău?« Atunci le voi spune curat: »Niciodată nu v-am cunoscut. Depărtați-vă de la Mine voi toți care lucrați fărădelege!«” (Matei 7:21-23).

Sesizați cât de departe poate merge autoînșelarea? Oamenii pot să creadă în Isus atât de mult, încât să fie abili în a proroci, în a scoate demoni și în a săvârși multe alte minuni, fără să fi experimentat totuși viața de părtășie cu Domnul Isus. De altfel, El Însuși ne dă și un criteriu de verificare a înnoirii: „Îi veți cunoaște după roadele lor” (Matei 7:16a), aceasta fiind de fapt dovada nașterii din nou.

Primejdia autoînșelării este enormă: „Nu vă înșelați în privința aceasta: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahii, nici sodomiții, nici hoții, nici cei lacomi, nici bețivii, nici defăimătorii, nici hrăpăreții nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu”, apostolul Pavel amintindu-ne că „așa erați unii dintre voi! Dar ați fost spălați, ați fost sfințiți, ați fost socotiți îndreptați în Numele Domnului Isus Cristos și prin Duhul Dumnezeului nostru” (cf. 1 Cor. 6:9-11).

Dumnezeu așteaptă de la copiii Lui un fel de viață diferit de cel al lumii. Doamne ajută-ne să trăim așa cum ne învață Sfintele Scripturi.

Pastor Daniel Burtic

Când umbla Dumnezeu pe Pământ

Între vechile creații folclorice ale poporului român se află și unele care vorbesc despre umblarea odinioară a lui Dumnezeu printre oameni, împreună cu Sfântul Petru.

Aceste povestiri nu sunt basme, ci o redare a adevărului evanghelic că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om și a umblat printre oameni însoțit de Sfinții Apostoli. În vreme ce colindele se referă la vârsta Lui de prunc și la răstignirea Lui pe cruce, aceste creații se referă la timpul în care a umblat printre oameni. Poporul nu înșiră pe toți cei 12 apostoli de care era însoțit Hristos, ci îl amintește numai pe cel dintâi pomenit în Evanghelii între ei, pe Petru, pentru a prezenta pe Hristos în relații mai intime cu oamenii. Și pentru că în Evanghelii nu se dau amănunte concrete despre găzduirea lui Hristos și a Apostolilor în casele oamenilor și despre schimburile de vorbe între El și Apostoli și oamenii care îi primeau sau nu îi primeau să se adăpostească serile, poporul a umplut cu presupuse schimbări de cuvinte și cu

comportarea lor, corespunzătoare conținutului învățăturilor Mântuitorului, golurile Evangheliei. Acestea sunt un fel de aplicare la împrejurările concrete ale vieții în care trăiește el, a învățăturilor lui Hristos, așa cum fac adeseori și preoții în predicile șor. Căci nu cunoștea în concret împrejurările locurilor pe unde umbla Hristos.

Pentru credința creștină, Dumnezeu de fapt S-a făcut om real și a umblat pe pământ. În vechiul Testament nu se știa de acest fapt. Nici în Islam. În ele se auzea doar glasul lui Dumnezeu în conștiința oamenilor și în mod deosebit în cea a trimișilor de către El la popor. În religiile panteiste, forțele natu-

rii pot fi doar închipuite, luând forme umane trecătoare. Dar Dumnezeu creștin al Treimii personale iubitoare are în sine motivul și puterea ca una dintre cele trei Persoane, și anume Fiul Tatălui, să se facă om real, pentru ca să adune în Sine și pe oameni în iubirea față de Tatăl. Fiul Tatălui se poate face cu adevărat Frate al oamenilor și prin aceasta îi poate face pe aceștia fii după har ai Tatălui ceresc.

Expresia „pe când umbla Dumnezeu pe pământ” indică acel timp din istorie în care Dumnezeu a umblat pe pământ ca om, nefiind egală cu expresia „a fost odată ca niciodată”, care indică ceva ce se întâmplă întotdeauna, dar niciodată în mod exact, așa cum se spune în basme.

de Părintele
Dumitru Stăniloae,
din „Reflecții despre spiritualitatea poporului român”.

(Vă aducem aminte că peste puțin timp se vor împlini 7 ani de la trecerea la cele veșnice a celui ce a fost cel mai mare teolog al acestui secol – Părintele Profesor Dumitru Stăniloae).

Colțul copiilor

Iisus și păsările

Pe vremea când Iisus era un copil așa ca tine, stătea pe pragul casei, când părinții nu erau acasă, și-i privea pe cei ce treceau pe drum.

Odată primi în dar lut. Acum își petrecea vremea dând formă lutului. Făcea tot felul de forme. Dar cel mai mult îi plăcea să facă păsările. Erau frumos modelate, căci degetele micului Iisus le făcuseră cu bucurie și dragoste. Ele păreau gata să-și ia zborul. Se bucura de fiecare, căci erau prietenele Lui. Vorbea cu ele, le cânta, când mama îl lăsa singur acasă, chemată de treburi. Fiecare pasăre avea numele și istoria ei.

Într-o zi plouă. Razele soarelui ce răsări după ploaie binecuvîntară lumea în culorile curcubeului. Copilul văzu că doar păsările sale sînt fără culoare. Înmuie degetul într-

un ochi de apă și începu să coloreze păsările. Ele aveau acum toate culorile curcubeului: rubiniu, chihlimbariu, roșu ca rodia, galben ca lămîia, albastrul cerului, verdele ierbii, violetul vio-

relelor și o culoare întunecată și tristă: indigo. De peste drum, doi ochi răi îl urmăreau.

De câteva zile copilul de peste drum îl urmărea pe micul Iisus cu ochi lacomi și pizmași. Ce păsări frumoase făcea... și uite acum le colora, și ele păreau vii... Pizma urca din inima lui, în ochii și mintea lui,

orbindu-l. Se repezi peste drum și, plin de ură, zdrobi cu talpa piciorului păsările lui Iisus. Simțind sub tălpi lutul sfărîmîndu-se, o bucurie ciudată îi ogoia pizma. Îngrijorat de ce li se putea întâmpla păsărilor, micul Iisus întinse brațele să le ocrotească. Citi în ochii băiatului din vecini o pizma atât de neagră și înțelese că acesta le va sfărîma pe toate. Atunci zise: „Zburați dragele mele, salvați-vă în înaltul cerului!” Și... minune! Păsările prinseră viață, își întinseră aripile și, cu un oftat prelung, se înălțară.

Copilul cel rău rămase cu gura deschisă de uimire, privind cu ochii mari păsările ce se înălțau în azurul cerului. Apoi fugi plîngînd... De atunci Iisus n-a mai făcut păsări din lut.

Neana Vasilescu:
Povestiri pentru copii după
tradiția ortodoxă

Copiii ne pot fi învățători

Una din valorile predării Religiei în învățământ este și faptul că elevii au ajuns să fie „profesori de Religie” pentru părinții și bunicii lor, care în perioada 1948 – 1989 nu au putut să învețe la școală.

Acum este rândul copiilor să-și educe părinții și bunicii în credința strămoșească propovăduită pe pământul românesc de către Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat de către Domnul nostru Iisus Hristos.

Se pot da multe exemple cu pruncii care își învață părinții și bunicii Religie. Voi aminti unul, cu un copil din clasa întâi, care, fiind întrebat dacă știe vreo rugăciune, a spus că nu și că nu se roagă nici el, și nici părinții lui.

Atunci l-am învățat rugăciunea școlarului „Doamne, Doamne, ceresc tată” și am dăruit lui și colegilor săi câte o iconiță, spunându-le să o pună la pătutul lor și să zică rugăciunea învățată, iar la urmă să se roage împreună cu părinții lor să le dea Dumnezeu sănătate și mîntuire, lor și la toată familia.

Și iată că, seara, în timp ce se ruga copilul lângă pătutul lui, în fața icoanei, tatăl copilului fuma și mama spăla vasele făcînd zgomot. Copilul, deranjat de zgomotul făcut de mamă și de atitudinea tatălui, s-a sculat în picioare – că era în genunchi – și le-a rugat să se așeze și ei în genunchi să se roage, că ei sunt mai păcătoși decât el.

Surprîși de gestul copilului, s-au așezat repede și ei în genunchi, iar copilul și-a continuat rugăciunea. Iar când la urmă au auzit că s-a rugat:

– Dă, Doamne, sănătate și mîntuire la taticu, la mămică, la bunici și mie și la toată lumea – că așa l-am învățat să se roage – au rămas părinții uimiți. Și, de atunci, când se roagă copilul, părinții lasă totul și se așează repede lângă copil, în genunchi.

Această situație mi-a povestit-o mama băiatului, zicînd că acum are cine să-i învețe Religie, pentru că, după ce vine acasă, în ziua în care are Religia la școală, le povestește lecția care s-a predat.

de Preot Mihai Irimia, profesor de religie

Iată ce lucru minunat poate să facă o simplă oră de Religie. Să luăm exemplul de la ceea ce se petrece în România și să ne folosim de experiența altora. Și totodată să ne bucurăm de această oră de Religie ce se poate face și aici la noi. La ora de Religie vor învăța copiii să deosebească binele de rău și într-o anumită măsură îl vor cunoaște pe Dumnezeu, iar odată cu ei și noi.

Expoziție religioasă la Giula

În Sala Dürer din Giula s-a deschis la 20 octombrie o expoziție cu titlul: „Biserici și cultură în regiunea Crișurilor”. La manifestare s-au prezentat patru confesiuni: catolică, reformată, evanghelică și ortodoxă. Sînt expuse și câteva piese din colecția Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 1 octombrie 2000

Apateu	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Bătania	– ora 9.00 – pr. Ilie Ciocan
Budapesta	– ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Cenadul Unguresc	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Chitighaz	– ora 9.30 – pr. Florin Olteanu
Ciorvaș	– ora 10.00 – pr. Teodor Marc
Cristor	– ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Giula I	– ora 10.00 – P.S. Sofronie, pr. vicar Pavel Ardelean, Ier. Paisie
Giula II	– ora 9.00 – pr. Petru Pușcas
Jaca	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Săcal	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Mărti	ora 18.00 – oră de rugăciune

Vă prezentăm...

Noul lector al catedrei de română din Seghedin

Catedra de română din Seghedin are de la începutul acestui an de studii doi lectori noi. **Ștefan Gencărău** a venit de la Cluj și este specializat pe dialectologia limbii române. Noul lector manifestă un interes deosebit față de tinerii veniți din satele românești din Ungaria.

– Sînt absolvent al Universității din Cluj, Facultatea de Litere, specializarea română și latină. Am parcurs pînă acum toate treptele universitare pînă la rangul de conferențiar, pentru care sînt în fazele de acreditare. Sînt specialist în limba română, adică dialectologie, stilistică, limbă română contemporană, gramatică, morfologie, sintaxă și sper să fiu de folos cu aceste cunoștințe ale mele celor de aici. Am publicat patru cărți, dintre care două de sintaxă, o carte de stilistică aplicată pe textul caragialian, se numește „I. L. Caragiale – Numărul ca expresie a hazardului”, am colaborat la principalele reviste din țară, chiar și la Seghedin, la prestigioasa revistă a românilor „Conviețuirea”, am trimis articole de specialitate, articole de etnologie, de morfologie, de stilistică. Aceasta ar fi cartea mea de vizită.

– Înseamnă că sînteți „urmașul” domnului profesor George Irimiaș, care vă este coleg la Cluj.

– Da. Preiau cursurile domniei sale, care cred că și-a făcut cu onoare datoria aici, la Seghedin. Nu am auzit decît cuvinte frumoase despre el și sper să continuu ceea ce s-a început. De fapt, pe această cale ar trebui să îl amintesc pe domnul profesor Gheorghe Petrușan și să spun că toți cei care vin la Seghedin, într-un fel sînt continuatorii operei sale. Pentru că dintre cîți cunosc aici, numele lui Gheorghe Petrușan și activitatea profesorului Petrușan este cea mai cunoscută în mediile universitare românești, respectiv la Cluj.

– Care a fost prima impresie cînd ați venit în orașul nostru?

– Nu este primul oraș din afara țării pe care îl cunosc. Am avut norocul să mai călătoresc în Europa, respectiv să iau ca prim contact cu un oraș extern României. Am avut norocul să încep cu Bruxelles-ul, după aceea cu Parisul, cu Munchenul, și așa spune că impresia pe care Seghedinul mi-a făcut-o este aceea a unui oraș cu adevărată atmosferă occidentală. Este un oraș primitiv, bine organizat, bine configurat, care permite chiar și unuia care nu are harta în mînă să se descurce și să ajungă în locurile importante. Despre oameni așa vrea să spun că m-au impresionat. Cu foarte puțina maghiară pe care o știu, am reușit să mă descurc, chiar și să obțin ajutor în foarte multe situații în care am cerut ajutor în maghiară sau chiar și în română.

– La 11 septembrie a început noul an școlar. V-ați întîlnit deja cu studenții?

– Cu unii dintre studenți, da. Aici există o practică diferită de cea din universitățile românești. Fiecare student vine la profesor pentru a obține aprobarea pentru a urma un curs. La noi ideea de credite transferabile și de credite în funcție de care să promoveze studentul este gîndită, pusă în aplicare într-o altă manieră. Aici m-a bucurat această posibilitate a studentului de a alege materiile, obiectele la care să își urmeze cursurile. M-a bucurat, pentru că în această modalitate am avut posibilitatea să-i cunosc chiar înainte de curs. Mi-au făcut impresia unor studenți dornici să cunoască cultura română, limba română și, desigur, sper să fie la fel de dornici să cunoască as-

pectele mai grele de specialitate, de morfologie, de stilistică, care depășesc cîteodată posibilitățile de înțelegere medie, și-atunci apar mici probleme.

– V-ați gîndit la faptul, că studenții care vin din satele românești din Ungaria folosesc un fel de dialect... Nu o să fie aceasta o problemă? Nu o să constituie un obstacol între profesor și studenți?

– Specialitatea mea de bază este dialectologia. Și cînd mi s-a oferit acest post, m-am gîndit și la faptul că este o șansă de a continua, de a mă îndrepta din dialectologia internă spre dialectele externe sau spre subdialectele externe ale limbii române. În plan intern se vorbește de existența unor graiuri la Seghedin, în această regiune. Nu pot să mă pronunț deocamdată dacă este vorba de graiuri, de un subdialect sau de un dialect extern, pentru că nu am avut posibilitatea să intru în aceste comunități pe care le cunosc doar din lectură. Nu va fi o problemă să-i înțeleg, pentru că înțeleg în oricare dintre subdialectele daco-române, respectiv bănățean, maramureșean, crișean, moldovean etc. și înțeleg chiar și textele aromâne. Voi fi astfel avantajat în comunicarea cu românii din Micherechi, din Cenad, din alte localități de aici. Însă nu mi-au făcut impresia că vorbesc un idiom îndepărtat de limba română, nici lexical, nici fonetic, deci posibilitatea de comunicare nu va fi nicidecum prejudiciată.

– Veți avea un an întreg pentru a cerceta acest grai...

– Din semestrul doi, am de gînd să merg în satele românești, să întreprind o serie de anchete dialectale, anchete etnografice, chiar și etnologice, ca să îi cunosc mai bine și să scriu despre aceste localități.

A consemnat Iulia Kaupert

DIN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Luna septembrie este luna lui Avram Iancu

Se știe că la 10 septembrie 1872, a încetat din viață Avram Iancu – pe bună dreptate numit „Craiu Munților” – cel care a condus Revoluția din 1848/1849 din Transilvania și care a luptat pentru drepturile naționale ale românilor. Avram Iancu a devenit erou al poporului din Ardeal. Se cuvine în aceste zile, să pomenim despre „Testamentul” său, numit și „Ultima mea dorință”.

„Unicul dar al vieții mele e să-mi văd națiunea mea fericită, pentru care după puteri am și lucrat pînă acum, durere fără mult succes, ba tocmai acum cu întristare văd, că speranțele mele și jertfa

adusă se prefacă în nimica. Nu știu cîte zile mai pot avea; un fel de presimțire îmi pare că mi-ar spune, că viitorul este nesigur. Voiesc dar și hotărît dispun ca după moartea mea, toată averea mea mișcătoare să treacă în folosința națiunii, pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi; tare crezînd, că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele.” – Semnează: Avram Iancu, avocat și prefect emerit. Cîmpeni, 20 decembrie 1850.

Istoria adevărată a Ardealului nu poate fi scrisă fără Avram Iancu. A fost, poate, cea mai mare personalitate a românilor de pe aceste meleaguri. Fotografia lui Avram Iancu este o adevărată icoană istorică a aceluia care a îndurat multe în viața și activitatea lui, pentru binele poporului pe care l-a slujit cu cinste și devotament. Avram Iancu a dorit binele poporului din Transilvania, care a trăit în propria lui țară, dar sub stăpînirea străină. Și străinii nu au dorit binele poporului român în propria lui țară.

FILM – FILM – FILM

Partenerul din film al lui Ghiță, este Billy Crystal.

Despre conținut: Agentul de staruri de mîna a doua Sammy Kamin este în căutarea de talente. El știe să flecărească, dar și să convingă. Și tocmai a descoperit șansa carierei lui... o șansă de 2,32 metri! Comedia ajunge la înălțime cînd Billy Crystal și jucătorul român de baschet Gheorghe Mureșan formează o echipă în „cel mai bun film al lui Billy Crystal de la City slickers încoace” – „Uriașul meu”. Ambiția îl face pe Sammy să treacă peste orice obstacol pentru a-l aduce pe uriașul din România în Statele Unite. Toate ușile i se deschid! Iar ocazia ideală nu întîrzie să apară: un rol într-un film al lui Steven Segal. Dar oare asta este ce își dorește uriașul acesta blînd? Toată viața, Sammy s-a luptat pentru o viață mai bună pentru el. Acum, el descoperă că poate lupta și pentru a-l ajuta pe cineva.

În videoteci de cîteva luni, iar la televizor de la 30 septembrie poate fi urmărit filmul „Uriașul meu” (sau „Egetverő szenzáció”, cum figurează în programele maghiare), al cărui protagonist este baschetistul Gheorghe Mureșan. Producția americană va putea fi văzută pe postul de televiziune HBO.

Sydney 2000

(Curiozități de la Jocurile Olimpice)

1. Ce simbolizează cele cinci cercuri pe drapelul olimpic?
2. În ce ordine și cu ce culori?
3. De când se aprinde flacăra olimpică în Grecia?
4. Câte ramuri sportive sînt incluse în programul Jocurilor Olimpice?
5. Cîte țări participă la JO 2000?
6. Cine a dus drapelul Ungariei la festivitatea de deschidere?
7. Cine e președintele Comitetului Olimpic Român?
8. Cine a plecat din orașul Bichișciaba la Jocurile Olimpice de la Sydney?
9. Cine a aprins flacăra olimpică?
10. Ce s-a întîmplat cu halterofilii români la Sydney?

Întîlnirea focului și a apei la festivitatea de deschidere a Olimpiadei 2000

Răspunsuri:

1. Cele cinci continente
2. albastru: Europa, negru: Africa, roșu: America, galben: Asia, verde: Australia
3. Începînd cu anul 1952
4. 28
5. 199
6. Kőbán Rita
7. Ion Țiriac (fostul jucător de tenis)
8. Nyeste Adrienn (gimnastă)
Urbanikné Rosza Mária (pietonă)
Urbanik Sándor (pieton)
9. Cathy Freeman (atletă australiană)
10. Sînt descalificați pentru că au dopat

Ana Crișan

CONCURS

de bursă școlară pentru elevi și studenți

Curatoriul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” a publicat și în acest an concursul de bursă școlară pentru elevii și studenții de naționalitate.

Tinerii de la școlile medii au trebuit deja să-și înainteze dosarele. Asupra acestora se va decide pînă la 28 septembrie 2000.

Dintre tinerii de la instituțiile superioare pot concura aceia, care au o medie minimă de 3,5. Și în acest an este obligatorie diploma care dovedește examenul de limbă (în cazul nostru la română) sau dacă cineva nu dispune de aceasta, trebuie să ceară de la Comisia de Învățămînt a Autoguverării pe Țară un document, care adevărește cunoștințele de limbă ale concurenților. Sînt scutiți de înaintarea documentului acei studenți, care învață la catedre de română sau care își continuă studiile superioare în țara-mamă.

Curatoriul sprijină în primul rînd obținerea primei diplome! Suma maximă pentru studenți este de 10.000 de forinți pe lună.

Termenul înaintării dosarelor de concurs: **29 septembrie 2000.**

Curatoriul va decide pînă pe 26 octombrie 2000.

Informații suplimentare și dosare de concurs se pot cere și de la redacția noastră, pe adresa: Giula, str. Gh. Doja nr. 8. 5700, Tel./fax.: 66/463-152.

O carte de inimă

Cu patru ani în urmă, la o expoziție cu desene de copii – pe care le urmăresc întotdeauna cu interes deosebit – am descoperit o acuarelă, creația unei fete, pe atunci în clasa întâi. Numele ei nu mi-a spus nimic, era doar una dintre fetele deosebit de talentate, printre cei mulți copii talentați. Nu m-am liniștit însă pînă cînd nu am aflat al cui este copilul acesta înzestrat cu așa dar dumnezeiesc. M-a atras bogăția culorilor, structura poetică armonioasă a desenului.

Am aflat că *Cristina Martin* este fetița fostului meu elev, mai tîrziu prietenul meu. Așadar, am căutat părinții și le-am spus ceea ce probabil știau: că au o fetiță talentată, înzestrată cu o fantezie îngerească, care știe ceva, ceva cu care numai puțini se pot mîndri.

Nu a trecut mult timp după întîlnirea mea cu Cristina, cînd Tanti Luci (Lucia Borza) m-a căutat printr-o scrisoare, în care

m-a rugat să-i ilustrez volumul de ghicitori.

M-am angajat bucuros la această muncă și am început să „gust” problema, cînd mi-a venit o idee... Ce ar fi dacă ghicitorile le-ar ilustra Cristina? Și așa, ghicitorile au ajuns la Cristina Martin. Fetița și-a deschis ochii, și-a tras capul printre umeri și s-a uitat, parcă am fi trezit-o din vis. Răspunsul nu a fost un răspuns hotărît, totuși s-a angajat. Prin această întîlnire a început o colaborare de un an, o colaborare permanentă între mine și Cristina. Am văzut cum a prins firul pas cu pas, și încetul cu încetul a început să creeze desene. Unul era mai frumos decît altul. Cristina nu s-a îndoit nici o clipă, a fost sigură și și-a păstrat în fiecare creație personalitatea. A gustat din plin „izul” ghicitorilor, fără să se fi întîlnit cu autoarea, cu Tanti Luci. În septembrie a început „acțiunea” noastră, iar cînd a terminat clasa întâi, cu excepția cîtorva desene,

toate ghicitorile erau gata ilustrate.

Numai atunci mi-am pus întrebarea, oare care va fi părerea doamnei Lucia Borza.

Ca atare, cu dosarul sub braț i-am făcut o vizită. Mi-au tremurat puțin picioarele la gîndul ce va fi dacă Tanti Luci va refuza ideea. Nu așa s-a întîmplat! Desenele i-au plăcut. Mi-a căzut o piatră de pe inimă. Fericit am venit acasă. Fericit, că am reușit să realizez această întîlnire.

În fine, cîrticica e gata. Duminică seara tîrziu am sosit cu ea la familia Martin. Fiind tîrziu, Cristina era deja în pijama. Dar așa, somnoroasă, cînd a văzut cartea, și-a deschis ochii care sclipeau ca stelele. Dar nu și-a mai tras capul printre umeri, nu mai era nesigură. S-a bucurat, așa, simplu, cum numai Cristina Martin știe să se bucure. Apoi s-a dus să se culce, cu cartea la inimă. I-am dorit ca îngerii să-i deseneze visuri curate...

Șt. Orlan

Ghicitori glumețe

1. Cine stă la ușă și nu intră?
2. Care este cea mai scurtă lună din an?
3. Stă la masă fără ca să-i fie foame și sete. Cine?
4. La ce te uiți fără să saluți, deși îl cunoști?
5. Ce învață mai întîi elevul care merge la școală?

Dezlegare:

1. soneria, 2. luna mai – care are numai trei litere, 3. tacîmul, 4. la geam, 5. drumul de acasă pînă la școală și înapoi

Părerea cititorilor noștri

O foaie a familiilor
sau a familiilor românești?

Cititorii săptămânalului nostru constată, cred, cu satisfacție mutațiile care au fost efectuate în redactarea ziarului care a intrat în al cincilea deceniu al existenței sale. Unii vorbesc despre o veritabilă performanță. Realizarea se explică nu numai prin modificarea formatului revistei sau mobilizarea unor noi colaboratori, factori deloc neglijabili, ci, mai ales, prin curajul de a elabora și demara cu promptitudine un program gazetăresc cât se poate de limpede (Foaia - o revistă a familiilor românești, *Foaia românească*, nr. 9/2000). Este un act fără precedent în istoria ziaristicii noastre de o jumătate de secol, evident fiind, totodată, și riscul eșuării lui, risc pe care Eva Iova, autoarea articolului-program și-l asumă fără nici o ezitare. Motivul ar fi faptul că săptămânalul românilor din Ungaria „nu întotdeauna și-a găsit locul și tonul potrivit.” Se ajunge la concluzia că acesta trebuie să devină „foaie familiilor românești din țara noastră”, o revistă „de tip magazin, care se adresează tuturor generațiilor și oamenilor cu diferite sfere de interes.” Punctul de plecare declarat este *Familia* marelui înaintaș Iosif Vulcan. Și nu întâmplător, deoarece redactorul revistei pestane era conștient de necesitățile spirituale ale unei comunități românești de cca. trei milioane de suflete, care se găsea într-o situație dezavantajoasă atât din punct de vedere social, cât și cultural și național. În aceste condiții, Iosif Vulcan scoate, în 1865 revista *Familia*, prin care viza ridicarea națiunii prin cultură, educarea ei în spirit național, pentru a putea rezista valurilor înstrăinării de care se izbea într-un stat multinațional.

Vulcan își propunea publicarea unor „articole interesante pentru toți membrii familiei... știind prea bine că dezvoltarea

spiritului național își are baza în familie”. Marele înaintaș ține să sublinieze că *Familia* „nu se va ocupa de politică, ci va vorbi sincer, simplu și curat despre tot ce nobilează inima, învâștește cunoștințele noastre și despre tot ce dezvoltă spiritul național.”

Prin urmare, temelia programului lui Vulcan este educarea în spirit național și ridicarea românilor din Ungaria prin cultură. „Cultură, iată ce avem să propovăduim neîncetat”, spune redactorul *Familiei* cu o altă ocazie, adăugând: „Cultură națională!” După el numai cultura poate fi liantul care ține laolaltă o comunitate; lipsa sau necunoașterea valorilor culturale naționale duce la înstrăinare, dezbinare și, în sfârșit, la asimilare.

De la lansarea programului *Foi*... a trecut prea scurt timp pentru a face constatări definitive cu privire la direcția în care are să evolueze și, apoi, să ancoreze săptămânalul nostru. Că *Foaia*... începe să devină o revistă a familiilor este un fapt destul de limpede. Sînt evidente și eforturile făcute pentru transformarea ei într-o publicație a familiilor românești din țara noastră, conform promisiunilor din articolul-program. Nu putem însă vorbi încă despre o certitudine, motivele sînt bine cunoscute. Dacă Iosif Vulcan și-a putut permite „luxul” de a nu face „politică”, fiindcă erau mai multe gazete cu un pronunțat caracter politic, *Foaia românească* este „singurul săptămânal în limba română din Ungaria”. Să fie oare un avantaj? Dezgustul public față de politică și politicieni era extrem de mare și în timpul lui Vulcan, ca și în zilele noastre. Să scrii frumos și util în domeniul cultural e și plăcut, și mult mai ușor. De fapt, din aceasta rezidă succesele obținute de noua serie a *Foi*... într-o perioadă relativ scurtă. Di-

ficultățile apar din momentul în care se încearcă desfacerea rănilor, răspunderea obiectivă la unele întrebări ca: „Ce români sîntem?”, „Quo vadis, române?”, implicit problemele abordate de episcopul Sofronie Drincec, ca despre dezbaterea unor chestiuni, poate și mai delicate, cum ar fi, bunăoară, învățămîntul, conștiința națională, limba, păstrarea tradițiilor, conviețuirea româno-ungară etc. să nici nu mai vorbim. Abordarea acestor probleme au constituit din totdeauna adevărata probă pentru condeierii de la *Foaia românească*. Or, abordarea problemelor fundamentale ale comunității nu poate fi ocrotită sau amînată pînă la infinit dacă vrem să edităm o gazetă de calitate și care să fie în concordanță cu spiritul unei lumi moderne, democratice. Teama de a da greș este reală din momentul ce încercările răzlețe de pînă acum au rămas un fel de „strigăt în pustiu”, generînd nu un dialog util, ci de-a binelea dușmănie, venind să confirme profetia unui cunoscut intelectual al comunității noastre care spunea, bazîndu-se pe propriile sale experiențe: „poți să scrii despre ce vrei, dar a critica nu se poate”. Nu este o notă specifică a comunității noastre, ci avem de a face cu una din cele mai grave probleme sociale ale unei comunități mici.

Încetățenirea unui spirit critic, fără de care nu există viață publică civilizată, constituie în condițiile noastre o problemă extrem de dificilă, reușita ei ar fi o adevărată performanță a gazetăriei noastre. Nu prea avem altă alternativă decît să învățăm și această lecție. Pînă atunci, dezlegarea conflictului dintre ambiția profesională și sensibilitatea noastră e posibilă, se pare, numai cu faimosa satiră a lui Horațiu: „A spune, rîzînd, adevărul”.

Gh. Petrușan

Excursie la Bratislava

Orașul Pojon, cum se numea pe vremuri actuala capitală a Slovaciei, a îndeplinit un rol important în istoria Austro-Ungariei. În Dieta din Pojon își desfășurau activitatea mulți deputați români ai Imperiului, dar acest oraș a fost și un puternic centru universitar. Mulți români din Ungaria și-au terminat aici studiile teologice sau juridice.

Olteanu, ca de exemplu istoria cetății din oraș, informații despre catedrala de română din Bratislava, etc. Am aflat, printre altele, că în anul 2000 (Anul Eminescu), la Bratislava a fost aleasă drept cartea anului o traducere în limba slovacă a poeziilor marelui poet român Mihai Eminescu. Plimbîndu-ne pe ulițele centrului vechi al Bra-

Printre aceștia s-au aflat, de exemplu, Moise Nicoară și Emanuil Gojdu.

Românii din Budapesta organizează de cîțiva ani încoace excursii în orașele, localitățile unde au trăit macedoromâni sau trăiesc și azi români. După Miskolc, Leta Mare și Kecskemét, anul trecut ei au vizitat capitala Austriei, Viena.

În acest an, în ziua de 2 septembrie, 50 de români din Budapesta au luat drumul spre Bratislava. În programul zilei figura o întîlnire la Ambasada României cu consulul Octavian Olteanu, membru de onoare al Societății Culturale a Românilor din Ungaria. La începutul anilor '90, cînd s-a înființat această Societate, domnul Olteanu lucra la Ambasada din Budapesta, astfel a ajuns să se apropie, să cunoască comunitatea românilor din capitala Ungariei. La Bratislava, domnul consul și soția sa ne-au povestit că și de atunci urmăresc cu atenție emisiunea televizată românească (capitala Slovaciei fiind foarte aproape de frontieră cu Ungaria, recepționarea e perfectă), astfel urmărind cu atenție tot ceea ce se întîmplă în comunitatea noastră. Participanții au putut afla multe lucruri interesante de la soții

tislavei, am aflat din povestirile soților Olteanu că nici în oraș, precum nici în Slovacia nu trăiește o minoritate română, acele cîteva persoane, care prin căsătorie sau altă cale au ajuns aici, nu sînt organizate în comunități. S-au stabilit însă aici mai mulți cetățeni români de naționalitate slovacă, în primul rînd din Nădlac.

Excursia românilor din Budapesta și-a atins scopul și de această dată: au cunoscut un oraș unde pe vremuri au trăit români și macedoromâni și au petrecut o zi întreagă împreună, au discutat, au schimbat idei, ceea ce este un lucru important pentru românii care trăiesc în diferite cartiere, suburbiile ale capitalei noastre. „O astfel de zi mă încarcă pentru o perioadă mai lungă. E mai bine decît atunci cînd ne întîlnim la vreun program cultural, că acolo schimbăm doar cîteva vorbe și iar ne despărțim, poate pentru mai multe luni. Cînd voi ajunge acasă, mult timp mă voi mai gîndi pe unde am umblat, ce am văzut, cu cine despre ce am discutat. Sper că această „baterie” să țină pînă la anul...” - ne-a mărturisit la sfîrșitul excursiei unul dintre participanți.

Eva Iova

Bătrînii noștri

„Vindecăți pe bolnavi, înviați pe morți, curățați pe leproși, scoateți afară dracii. Fără plată ați primit și fără plată să dați.” (Matei 9. 10), (Trimiterea celor doisprezece apostoli)

În spitalul din Giula, sînt sigur – mai mult ca sigur – că printre cei bolnavi sînt mulți români din împrejurimi, din Micherechi, Chitighaz, Crîstor, Leucushaz și Giula. Celelalte confesiuni, reformati și catolici, au în fiecare săptămînă serviciu divin în incinta spitalului. În acest sens s-au înțeles cu conducerea instituției. Nu e obligatoriu pentru nici un bolnav, dar cine dorește, are posibilitatea să se roage împreună cu preotul lui. Dacă în acest spital sînt, și știu că sînt, români ortodocși și baptiști, poate ar fi bine să aibă și ei această posibilitate, mai ales că alături de familie, și biserica are un rol important în ocrotirea și ajutarea oamenilor bolnavi. Îmi aduc aminte că preoții noștri de odinioară au împlinit și această misiune nobilă. Au purtat de grijă acestor bolnavi. Ce bine ar fi, dacă și preoții de azi s-ar mai ocupa și în acest mod cu sufletele credincioșilor lor.

Sînt sigur că i-ar cade bine și necredinciosului nu numai credinciosului că cineva se interesează de soarta lor – așa e firea omenească.

Doamne ajută-ne să nu ne îmbolnăvim! Bolnavii și bătrînii noștri pot să aibă speranță?!

„Cine are urechi de auzit, să audă” (Matei 9. 10)
St. O.

Prima femeie neurochirurg din lume este româncă

Sofia OGREZEANU IONESCU

Faptul că este prima femeie din România care a îmbrățișat această uimitoare, dar și dificilă profesiune, a fost simplu de știut pentru doctorița Sofia OGREZEANU IONESCU. În definitiv, s-a trezit, fără să-și dea seama, ca făcînd parte din echipa de patru temerari care au pus bazele neurochirurgiei românești.

Cum a aflat însă, că este și prima femeie neurochirurg din lume? A trebuit să treacă un sfert de veac pentru ca, în 1970, să fie solicitată de însuși Președintele Șeicatelor Arabe din Golful Persic, spre a-i consulta soția favorită, în harem. Religia musulmană nu permite ca un bărbat să consulte o soție de șeic. Și cum șeicul avea educație engleză, el a căutat mult pînă s-a adresat, prin intermediul Ministerului Sănătății, doamnei doctor Sofia OGREZEANU IONESCU. Fără să vrea, această întîmplare a purtat-o într-o lume în care mătăsurile, pietrele prețioase, luxul și frumusețea existau din belșug. Nu mai puțin însă, aceeași întîmplare a desemnat-o drept prima femeie care a operat pe creier.

Și totuși, într-un fel, cariera de neurochirurg nu a fost o întîmplare. Tînăra și plăpînda moldoveancă, în ciuda marii ei sensibilități, avea o personalitate puternică.

Născută la Fălticeni, Sofia OGREZEANU vine la București spre a-și desăvîrși studiile medii și mai apoi pentru a alege o profesie, care la vremea aceea nu era potrivită pentru o femeie. Nu numai că urmează cursurile Facultății de Medicină, dar în scurt timp ajunge să opereze pe creier. Toată conjunctura vremii îi era favorabilă: războiul cu prea mulții lui răniți, refugiarea moldovenilor, incapacitatea fizică temporară a singurilor trei neurochirurghi de a opera, dar și marea compasiune pentru bolnavi.

Acel moment a reprezentat botezul celui de-al patrulea neurochirurg român, alături de: prof. Dimitrie Bagdasar, întemeietorul neurochirurgiei românești, prof. Constantin Arsenie și prof. Ionel IONESCU, cu care avea să se căsătorească mai tîrziu. O altă filă a istoriei medicinei pornește a se desăvîrși.

Începuturile neurochirurgiei

Odissea ultimului prizonier de război din cel de-al doilea război mondial se apropie de sfîrșit

András Toma, ungurul întors din Rusia după 45 de ani, e român

Testele genetice vor lămuri definitiv identitatea pacientului de la Kotelnici

Povestea ultimului prizonier de război rămas uitat preț de 45 de ani în imensa Uniune Sovietică a impresionat opinia publică de pe continentul european, și nu numai. Bătrînul găsit întîmplător într-un spital psihiatric rusesc din Kotelnici, la 800 de kilometri de Moscova, se găsea internat aici din 1946. Incapacitatea de a se exprima în vreo limbă care să fie vorbită astăzi undeva pe glob, urmare a traiului mult prea îndelungat printre ruși – a căror exprimare s-a încăpățînat să nu o învețe – a făcut din acest personaj un erou, și, totodată, un mister. Un medic ungar l-a auzit însă pe bătrîn pronunțînd niște cuvinte în limba maghiară. Astfel, întrebarea cine este ultimul întors acasă din cel de-al doilea război mondial a găsit primul răspuns: este un ungur. Prin urmare, autoritățile ruse și ungare au organizat rapid repatrierea lui.

Considerat ultimul prizonier din cel de-al doilea război mondial, Toma a fost capturat de forțele sovietice în 1944 și deținut timp de doi ani într-un lagăr, înainte de a fi in-

ternat la Kotelnici, sub numele de András Tamás. El era tratat de schizofrenie.

Însă, din cele spuse în primul moment de medicul venit de la Budapesta, se înțelegea că ungurul nu prea știe ungurește. S-a spus atunci că din cauză că nu și-a vorbit limba și pentru că în jurul lui

Din familie de români

Bărbatul, în vîrstă de 75 de ani, repatriat în august în Ungaria, după ce a stat 53 de ani într-un spital psihiatric din Rusia, se numește András Toma, și nu Tamás așa cum se credea. Familia sa a fost găsită la Sulyánbokor, un sat din estul Ungariei, s-a anunțat la postul de televiziune ungar TV 2.

„Avem toate motivele să credem că este vorba despre familia sa”, a declarat colonelul Erdős László, care conduce echipa ministerului ungar al Apărării, însărcinată să stabilească identitatea prizonierului și să îi găsească familia. András Toma s-a întîlnit cu sora lui Ana și cu fratele lui János, ca și cu foști colegi de clasă de la școala din sat. „Fiecare din tră-

s-a vorbit o limbă pe care acesta nu o înțelegea, eroul nostru a uitat limba maternă. Însă dincolo de primul șoc-surpriză, că mai este posibil acum, în anul 2000, să se mai întoarcă cineva din gulagul sovietic, a mai apărut una. După ce povestea prizonierului a fost difuzată la televiziunea maghiară – și nu numai – iată că, la câteva luni, familia adevărată a acestuia a fost găsită. Este într-adevăr vorba de o familie din Ungaria, însă este o familie de români.

săturile sale este identică cu cele ale tatălui nostru care a murit”, a declarat Ana Toma.

În ultimele săptămîni, 82 de persoane au afirmat că sunt rude cu András Toma și s-au prezentat la spitalul din Budapesta, acolo unde acesta era internat. Fostului prizonier și familiei sale va trebui să li se facă teste genetice pentru a se stabili dacă între ei există, într-adevăr, o legătură de rudenie. **Cristina Zărnescu**
(După ziarul Cotidianul, 19 septembrie 2000)

Claudia Laslo, București
(din Radio România)

MOZART SAU ÎNTÎLNIREA MEA CU FERICIREA

Omul nu poate fi esențial decât în nefericire. Oare Mozart ne atrage numai ca excepție?

Oare numai de la Mozart am învățat adîncimea seninătăților?

De cîte ori ascult această muzică, îmi cresc aripi de înger.

Nu vreau să mor, fiindcă nu pot concepe că odată îmi vor fi definitiv străine aceste armonii.

Muzica oficială a paradisului.

De ce nu m-am prăbușit? M-a salvat ceea ce este mozartian în mine.

Mozart? Golurile în nefericirea mea.

De ce iubesc pe Mozart? Fiindcă el mi-a descoperit ce puteam fi, dacă nu eram opera durerii.

Simbolurile fericirii: ondulația, transparența, puritatea, seninătatea...

Ondulația: Schemă formală a fericirii. (Revelație mozartiană).

„Nu pot să fac o diferență între lacrimi și muzică” (Nietzsche). Cine nu înțelege cu iuțea fulgerului acest lucru, înseamnă că n-a trăit nici o clipă în intimitățile muzicii. Nu cunosc nimic în afară de muzica lacrimală. Căci ea, plecînd de la regretul paradisului, dă naștere la semnele acestui regret, la lacrimi.

O inimă fără muzică este ca o frumusețe fără melancolie.

Auzi totul, plînsul eteric al unei lumi ascunse?

Parcă florile și-au rupt rădăcinile în inimă... și ai rămas singur cu suspinele lor...

Ascultă amurgul unui crin? Sau melodia sfîșietoare a unui parfum necunoscut?

De-am mirosi un trandafir pînă la sunet, ce marș funebru ne-ar deschide mai delicat o lespede-n azur? Și azurul însuși nu-și pierde strălucirea, suptă-n o muzică scoborînd spre noi?

Medicii n-au urechea destul de fină. Dar cînd știi că-n orice

H ANTOLOGIIILE HUMANITAS CIORAN ȘI MUZICA

auscultație ai descoperi un marș funebru...

Orga nu încapă în marginile lumii. Căci ea nu exprimă numai neliniștea spațiului, ci și freacățul lăuntric al lui Dumnezeu. Or, acesta depășește inima. Orga este instrumentul care ne face mai sensibilă depărtarea lui Dumnezeu de noi. De aceea în vibrațiile ei ne autodivinizăm, pentru a ne putea apropia în acest mod de el, în el.

Sînt inimi a căror muzică de s-ar concentra într-un trăsnet sonor, viața ar începe de la capăt. De-am ști atinge coarda cosmogonică a fiecărei inimi...

Anna Magdalena Bach ne spune în a sa Cronică a familiei că Johann Sebastian Bach manifesta o inspirație deosebită de cîte ori se apleca asupra temei morții și că ea i-a fost un motiv frecvent de gîndire. Și fără această mărturie știam că sursele

sublimului la Bach sînt meditația morții și nostalgia cerului. Mozart nu are nici una, nici cealaltă. De aceea muzica lui poate fi divină; în nici un caz, sublimă. Nu cunosc un muzician mai a-cosmic decît Mozart.

Cînd ascult sfîrșitul lui Matthäus-Passion de Bach, înțeleg pe acei oameni care s-au sinucis din nerăbdarea paradisului...

Cît timp a compus *Messiah*, Händel s-a simțit transpus în cer. El însuși a mărturisit că, numai după ce a terminat-o, și-a dat seama că trăiește pe pămînt. Și cu toate acestea, în comparație cu Bach, Händel este în lume. Ceea ce la Bach e divin, la Händel este eroic. Amploarea terestră este nota specifică händeliană. Reflexele cerului sînt totuși prezente în toată opera lui: o transfigurare din afară. Elanurile în imanență se dilată pînă la o vibrație, care asociază cosmicul cu transcendentul.

Cine nu iubește natura nu iubește nici muzica, iar acele peisaje, ce nu ne trezesc reprezentări muzicale, nu pot fi amintiri. Cel ce n-a rătăcit transportat și melancolic prin parcuri nu va înțelege grația mozartiană. Înserări grave fără Brahms? Sau monumentalul naturii fără Beethoven? Muzica are un caracter cosmic. Fără dragoste de natură ne lipsește baza pasiunii muzicale.

Totul este religios. O parțică de aer pare a degaja aceeași participare la înțelesul extatic al lumii ca spectacolul unei nopți de vară. A prinde tactil misterul și orice atingere ar fi o uimire sau o înmărmurire... Cînd ultima senzație mă apropie de Dumnezeu ca o cantată de Bach...

Oare mai există pămînt?

Dacă am fi siliți să alegem între muzică și femeie, cine știe dacă nu am alege înția. Deși amîndouă îți procură senzații de o amețitoare înălțime, totuși numai muzica te suspendă în infinitul voluptuos al neîmplinirii. Cu femeia ești obligat să consumi și să reverși ceea ce în tine este izvor pur; niciodată prin muzică, al cărei indefinit complex îți permite să nu te împlinești niciodată.

Căutăm femeia pentru mai puțină singurătate, iar muzica pentru a ne adînci singurătățile. Nu încercăm să scăpăm prin femei de tristețe? Dar acela care, în voluptățile sublime ale muzicii, n-a simțit o tristețe de Dumnezeu singur și părăsit, nici nu bănuiește esența muzicii. Numai prin muzică poți să bănuiești care ar fi bucuriile și tristețile lui Dumnezeu...

Oare după ce ai avut atît timp conștiința nimicniciei, te mai poți crede altceva decît Dumnezeu? Te mai simți altceva decît începutul și sfîrșitul? De ce nu ne-am educa în conștiința propriei noastre divinități? N-am pierdut cu toții atîta, încît să avem drept la ultima iluzie, la iluzia absolută? Și oare singurătățile noastre n-au atîtea glasuri ca să ne strige realitatea iluziei noastre? Nu sînt toate singurătățile muzicale și sonore și nu trebuie să ne cînte ele slava de a fi atît de singuri, încît vrem să fim totul?

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (21)

Petru Cîmpian

debut de presă • profesor • redactor radio

Printre intelectualii români din Ungaria, profilul personalității lui Petru Cîmpian a avut o traiectorie culturală pe cât de spectaculoasă, pe atât de plină de evenimente, care l-au însoțit favorabil și i-au rotunjit armonic și plenar devenirea. Spirit cumpănit, sociabil și plăcut în dialoguri culturale, spontan și inventiv, cum se spune în limbaj jurnalistic, „cu fler”, Petru Cîmpian (1949) [P. C.] rămîne și un caz interesant de spirit non-conformist, pentru care alternativa în opțiunea culturală măsoară gesturi largi și fapte ziditoare, evitînd uniformitatea și confortul intelectual. Poate că ar merita din partea ziarului o provocare la un dialog, așa cum îi place lui însuși să-i provoace pe alții în interviuri, pentru a-i smulge din condei o confesiune discretă asupra fațetelor personalității sale și, mai ales, asupra cât cîntărește fiecare din ele în pasiunile sale intime. Credem că l-ar pune în grea încurcătură dacă ar fi să numească pe vreuna din ele în defavoarea celeilalte. Fișa de azi nu face decît să-l întoarcă un moment la anii frumoși ai aventurilor sale spirituale, fiindcă mai ales acolo sînt atîtea subiecte deschise pentru o emisiune radio sau un articol de ziar, chiar și pentru redactorul Petru Cîmpian.

Rodnicia acestui jurnalist s-a consumat în cea mai mare parte în paginile ziarului românesc. **Debutul la ziar** al lui Petru Cîmpian, relativ întîrziat față de colegii săi de generație apropiată Ștefan Frățean, Ana Abrudan, Hortensia Olah, se petrece în primul an de studenție cu cîteva note de călătorie

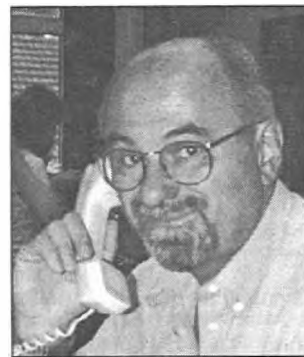
(Impresii argeșene, nr. 10, 15 mai 1972). Textul reține prin interesul tînărului jurnalist față de reportajul de teren, dovedind o atenție sporită față de situații și locuri de altfel cunoscute, dar din care poate extrage cu folos o stare sau reacție inedită.

Practica jurnalismului de teren l-a pregătit din timp pe **redactorul radio**, pasiunea din ultimul deceniu a lui Petru Cîmpian. Începem cu această activitate a sa, fiindcă ea acoperă în bună parte și interesele intelectuale ale celeilalte ipostaze a autorului. Nu a fost o altă cale mai bună de întîlnire dintre profesorul Petru Cîmpian și redactorul radiofonic, decît formula interviului cultural. Ea i-a prilejuit pe de o parte, un exercițiu de logică internă a întrebărilor și de rigoare a dialogului, pe de altă parte, avea acces, prin cei cu care dialoga, la structura discursului și mediului intelectual al preocupărilor profesorului de literatură. Redactorul pe undele radio și-a făcut ucenicia aici, la ziar, încă din perioada studenției. Primul interviu de presă scrisă este o convorbire cu György Beke, despre relațiile dintre scriitorii români și maghiari (nr. 11, 1 iunie 1973). El deschide seria de interviuri, în parte cu personalități literare, din anii de profesoriat la Seghedin. Aici în această deschidere spre literatură, prin formularea unor întrebări de specialist în literatură se regăsește și **profesorul** Petru Cîmpian. Avram P. Todor, Ileana Postelnicu, Gabriel Dimisianu, Mihai Sin sînt cîteva din numele sonore ale istoriei literare care au intrat în atenția redactorului și profesorului. După anii '90, cînd părăsește

învățămîntul în schimbul postului de redactor-șef al emisiunilor în limba română din cadrul studioului din Seghedin, Petru Cîmpian era cel mai potrivit să imprime și emisiunilor sale un înalt grad de profesionalism și, mai ales, să întrețină și cota valorică a dascălului de literatură. Radioul îi permitea o mai mare libertate de desfășurare în utilizarea cu inventivitate a formelor de comunicare (discuții, dezbateri, evocări și prezentări, redactare știri etc.). Redactorul radio nu l-a trădat însă nici pe profesorul, care și-a mutat publicul din sala de seminar în spațiul mai larg și mai generos al comunității căreia i se adresează. Inconfundabilul „Aici Radio Seghedin, emisiunea în limba română”, saltul cu care dădea ziua bună în casele românilor, deschidea lui Petru Cîmpian posibilitatea unei „lecții-seminar” cu triplu mesaj, așa cum mărturisea într-un mod original curente care l-au lansat, într-un interviu al ziarului: „În acel atelier al confruntării ideilor [la Catedra din Seghedin – n. n.] am reușit și eu să mai fur cîte ceva din „petrușianismul” sau „cosmismul” cunoscut și recunoscut în rîndul intelectualilor noștri. (...) De aici încolo triumghiul spiritual, format la catedră, s-a lărgit odată cu prezența cît mai frecventă a „frățeanismului” la Seghedin.” (nr. 52, 25 decembrie 1998). S-ar putea afirma că sinteza celor trei orientări se regăsește în toată prestația de redactor radio: informare bazată pe rigoare, adevăr, delectare transmisă prin umor și stări entuziaste, educare prin speranțe și bucurii ale izbînzilor

pentru membrii comunității. Nu e deloc întîmplător că emisiunile lui Petru Cîmpian au o cotă cultural-intelectuală ridicată, din punctul de gîndire și concepere ale lor, pînă la cel de difuzare și receptare. Acel Decembrie '89 al tuturor românilor, cînd trei redactori Eva Iova, Ștefan Frățean și Petru Cîmpian au demonstrat cel mai sublim și curat gest de solidaritate românească, a fost, poate și gestul intim înalt al deciziei lui Cîmpian, un colind trăit pe viu, care l-a scos în largul uman. Și-a depășit, prin curățenie și trăire, complexul că nu-și mai aparține sieși, și că profesionalismul în jurnalistică, ca și didacticismul de la catedră, nu pot mărturisi bucuria regăsirii în ceilalți, strigînd pînă la epuizare cîntecul libertății: „Deși am sosit în România ca ziarist, trebuie să mărturisesc foarte sincer, că nu am fost condus tocmai de principiile profesionale. Am fost părtașul unor momente istorice. Am trăit împreună cu oamenii acele clipe, cînd se cîntau – prima dată liber – colindele de Crăciun” (nr. 51-52, 24 decembrie 1999). În sala de curs a profesorului, atunci, în 1990, lecțiile aduceau mireasmă de real, „foame de real”, cum ar fi spus Nichita Stănescu.

Din activitatea de profesor rat rămîn în paginile ziarului o serie de articole, comemorative sau omagiale, studii, meda-

lioane literare, care făceau obiectul preocupărilor cu studenții seghedinieni. În intervalul 1982-1988, Petru Cîmpian scrie constant și riguros despre Fănuș Neagu, Șt. Aug. Doinaș, Ioan Alexandru, Vasile Dan sau Mircea Cărtărescu. Aceste texte luminează ipostaza istoricului și criticului literar, la fel de mobil în scris ca și pe undele radio. Iar dacă în 1983 primea distincția pentru prestația de profesor și autor de studii, iată, în 1998, „Premiul de excelență” al Radiodifuziunii Maghiare îi recunoștea meritele pentru inventivitate și europenism cultural ale redactorului radio, în emisiunea cîntorită de el, „Pe undele Europei”. În rotunjimea personalității lui Petru Cîmpian s-a petrecut iarăși întîlnirea celor două fațete, continuînd aventura dincolo de orice frontieră.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Tiberiu Juhász (22), Gheorghe Dulău (23) și alții neuitați

György Beke: Fără interpret

Cartea lui György Beke, apărută sub îngrijirea editurii „Kriterion” în versiune maghiară și concomitent în versiune română, cuprinde convorbiri cu 56 de scriitori despre relațiile literare dintre scriitorii români și maghiari din România. În spațiul ardelenesc supus unei puternice influențe reciproce dintre români, maghiari și sași, — despre care vorbește Károly Kós — conviețuirea de veacuri și comunitatea de soartă s-au tradus printr-o cultură materială și o viziune spirituală specifică. Convorbirile cu cei 56 de scriitori ridică probleme de interes comun, ca de exemplu aceea a traducerilor reciproce, a schimburilor de idei între intelectualii români și maghiari. E semnificativ faptul, că în vremuri tulburi și intelectuali s-au ridicat împotriva politicii șovine, găsind în cultură, în creație un teren de apropiere și înțelegere, știind că indiferent de oscilațiile unei politici, cultura exprimă adevărata valoare a unei națiuni și a umanității în general. Putem considera cartea de interviuri a lui György Beke, ca un act, ca unul din documentele cele mai semnificative pentru realitatea de azi din Transilvania, unde alături de scriitorii români trăiesc și crează scriitori și artiști ai mai multor naționalități.

Mai concret, cartea cuprinde interviuri acordate între altele de Victor Eftimiu, Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Veronica Pomrbacu, Gyula Illyés, László Gáldi, Béla Köpeczi, Sámuel Domokos, Zoltán Jékely etc.

În convorbirile realizate de autor sînt interesante mai ales unele mărturii, care dau o imagine despre rezultatele care au fost realizate în afara relațiilor strict oficiale.

În ultima vreme și activitatea scriitorilor români contribuie la „lezzvontarea legăturilor literare. Astfel, de exemplu, s-a publicat în românește: „Antologia literaturii maghiare”. Din carte se desprinde faptul că între scriitorii români există bunăvoință și intenția de colaborare cu scriitorii maghiari din Transilvania și Ungaria. Acest fapt e subliniat și prin declarațiile făcute de Titus Popovici, Dumitru Radu Popescu, Zaharia Stancu. E importantă această remarcă fiindcă reflectă atitudinea pozitivă a generației de azi în ceea ce privește necesitatea relațiilor literare româno-maghiare. Din acest punct de vedere putem avea speranțe promițătoare pentru viitor.

Petru Cîmpian
student

Românii la Jocurile Olimpice de la Sydney

După o festivitate de deschidere spectaculoasă ca niciodată pînă acum, a început cea mai însemnată competiție sportivă din lume. Delegația română care se află în aceste zile în Australia, este compusă din 188 de membri, sportivi, antrenori și însoțitori.

O palmă pe obraji românilor

Din păcate, Jocurile Olimpice au început cu o palmă pe obraji românilor, cînd echipa de haltere a fost exclusă după ce trei sportivi antrenati de

a fost deosebit de dur în afirmațiile sale despre români. Anunțat de către oficialii Comisiei Olimpice Române că acest for ar plăti amenda de 50.000 de dolari, acesta a replicat: „Am fi foarte fericiți dacă

Diana Mocanu

Nicu Vlad au fost depistați pozitiv în urma unor teste antidoping. Această decizie a fost luată de Comitetul Internațional Olimpic, la cererea Federației Internaționale de haltere. Cei doi sportivi români, care au folosit substanțe interzise au fost Traian Cihărean și Adrian Matelaș. Și pentru că în mai, la o competiție internațională din Norvegia, a mai fost depistat un halterofil român, Marian Nicolae Dodiță, cu folosirea dopantelor, CIO a exclus toată echipa de halterofili români de la JO din Sydney. Menționăm că delegația română era compusă din încă 5 sportivi nevinovați, care acum suferă din cauza altora restricțiile îndreptățite ale forurilor competente. Secretarul general maghiar al IWF Aján Tamás

românii n-ar plăti și ar pleca acasă.” – relatează cotidianul român Evenimentul Zilei.

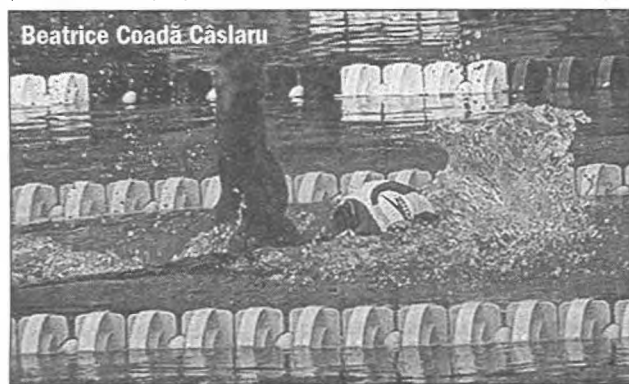
Primele succese românești

Dar n-au întârziat nici primele succese ale delegației române, care este compusă din numeroși sportivi care cu siguranță vor face față și celor mai

severe exigențe internaționale. La canotaj, chiar și trei echipe românești s-au calificat drept în finală, obținînd primul loc la semifinale. Gimnastii au ajuns în primele șase echipe din lume în competiția echipelor. Pînă acum cele mai însemnate succese românești s-au înregistrat la natație. Precum am văzut și la Campionatul European din vară, în România s-a format o națională, care are șanse chiar și la mai multe medalii olimpice. Conform acestora, la 400 m liber, Dragoș Coman s-a clasat pe locul 5, adunînd valoroase puncte pentru delegația sa. La 400 m mixt feminin, Beatrice Coadă Căslaru a cucerit prima medalie a delegației române, obținînd locul 3.

O înotătoare modestă la fire, pe cea mai înaltă treaptă a podiumului olimpic

Nu a întârziat mult nici următoarea medalie, care de data aceasta era din cel mai prețios metal. Diana Mocanu, în proba de 100 m spate a cîștigat evoluînd pe culoarul al treilea, cu un al doilea 50 m fantastic, reușind să cîștige cursa, depășindu-i pe ceilalți de la locul 5, unde s-a aflat în prima jumătate. Diana Mocanu, o sportivă modestă la fire, dar nu și în competiție, a doborât vechiul record olimpic cu rezultatul de 1.00.21 minute. Pînă la încheierea ediției

Beatrice Coadă Căslaru

Următoarele meciuri de fotbal

23 septembrie (sîmbătă)
Bătania-Medgyesegyháza

OMTK-Micherechi	16.00
Mezőkovácsháza-Aletea	16.00
Tiszacsege-Leta Mare	15.00
Jaca-Blondy F. C.	15.00

24 septembrie (duminică)

Giula-Jamina	16.00
Chitighaz-Telekgerendás	16.00
Leucushaz (zi liberă)	

noastre, delegația română a ocupat al 18-lea loc în clasamentul națiunilor, obținînd o medalie de aur și una de bronz. Dar numai de acum înainte vor evolua gimnastele, au mai rămas probe cu șanse și în natație, nu le-am văzut încă nici pe alergătoarele Gabriela Szabo și Violeta Beclea, nemaivorbind despre șansele la canotaj și am mai putea continua șirul. Jocurile Olimpice abia au început, deci există șanse serioase ca delegația română să dea uitării gafa halterofililor excluși pentru un gest într-adevăr nesportiv. Recuperarea imaginii pozitive a și început.

Stefan Crăsta

Sportul românesc de la Alexandru Ioan Cuza pînă la Nadia Comăneci (I)

Primele asociații sportive din România au fost înființate la mijlocul secolului trecut. Una dintre primele s-a numit „Societatea de dare la semn”, înființată în timpul domniei lui Al. I. Cuza (1859–1866).

Iolanda Balaș

În primii ani ai secolului 20 s-au extins tot mai multe ramuri sportive ca boxul, ciclismul și mai tîrziu, jocurile de echipe. Primul meci de fotbal s-a jucat la Timișoara, în 1902, iar în 1910 a fost înființat primul club de rugby, în București. Doi ani mai tîrziu a fost înființată în capitala României, Federația Societăților Sportive din România fiind urmată de înființarea Comitetului Olimpic Român, în 1914. În 1920 România a participat pentru prima dată la Jocurile Olimpice, care se desfășuraseră în acest an la Antwerpen.

Prima instituție de învățămînt superior în acest domeniu, Institutul Național de Educație Fizică, și-a deschis porțile în 1923. În perioada dintre cele două războaie mondiale, sportivii din România au obținut primele victorii la diferite concursuri internaționale.

Prima medalie olimpică, una de bronz, a fost cîștigată în anul 1924, la Paris, de echipa de rugby. A doua medalie a fost una de argint, la cursele de cai la Jocurile Olimpice din Berlin, din anul 1936. Primele titluri de campion mondial au fost cîștigate în 1934 și în 1936 la sanie, în timp ce boxul românesc a obținut primul titlu european în 1930, prin Lu-

cian Popescu. Începînd cu Jocurile Olimpice de la Paris, numele a tot mai multor sportivi români de performanță face înconjurul lumii.

În timpul regimului comunist, sportul a fost considerat un domeniu de interes și prestigiu național. Astfel, misiunea sportului era – la fel ca și în cazul celorlalte țări socialiste – de a mări prestigiul – și nu numai al țării, ci și al regimului, pe scena lumii. În termenii materiali de infrastructură și deservire, acest lucru a fost satisfăcător și avantajos atît pentru stat, cît și pentru individul în parte, deci pentru sportivi. În anii 50 s-au înregistrat succese notabile la tenis de masă feminin, tir, box, lupte și haltere. La Jocurile Olimpice de la Helsinki (1953) Iosif Șerbu a adus prima medalie de aur la tir. În anii 60 și 70, în atletismul feminin au fost realizate performanțe remarcabile. Între anii 1957 și 1961, Iolanda Balaș a îmbunătățit recordul mondial la săritură în înălțime de 14 ori și a cîștigat medalii de aur la Jocurile Olimpice din 1960 și 1964.

Ivan Patzaichin

La caiac-canoe, România s-a impus prin echipe de excepție, care au creat adevărate școli care au păstrat România pe primele locurile din lume în acest sport. Canotorul Ivan Patzaichin, din Delta Dunării, a fost de 4 ori campion olimpic (1968 Mexico City, 1972 München, 1980 Moscova și 1984 Los Angeles). MIC

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionat național, divizia II.

Giula-Algyó 4-2 (miercuri)
Ciorvaș-Giula 0-3 (duminică)

Campionat județean,

Bichș, divizia II.

Vareu-Bătania 2-1

Micherechi-Szarvas 2-1

Campionat județean,

Bichș, divizia III.

Ciorvaș II.-Leucushaz 3-3

Chitighaz (zi liberă)

Campionat județean,

Blhor, divizia I.

Nyíradony-Jaca 1-0

Leta Mare-Vámospércs 3-0

ROMÂNIA

Luni, 25 septembrie

6.00 Jocurile Olimpice Sydney 2000 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Cronica. Magazin social-politic în limba maghiară 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect 17.05 Seniorii cetății 17.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.45 Iartă-mă! 20.45 Serial. Șapte zile 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Studioul Olimpic SYDNEY 2000.

Marti, 26 septembrie

6.00 Telematinal 7.15 Jocurile Olimpice Sydney 2000 13.15 Jurnal 13.30 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.40 Iartă-mă! 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect! 17.05 Pentru Dv. Doamnă! 17.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.45 Serial. Martorul tăcut 21.15 În flagrant 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Jocurile Olimpice Sydney 2000.

Miercuri, 27 septembrie

6.00 Telematinal 8.20 TVR Cluj-Napoca 9.00 Jocurile Olimpice Sydney 2000 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Panorama 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect! 17.05 Impas în doi 17.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.45 Serial. România încotro? 20.45 Recurs la morală 21.35 Amprente 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Studioul Olimpic Sydney 2000.

Joi, 28 septembrie

6.00 Telematinal 8.05 Știri 8.45 Jocurile Olimpice Sydney 2000 14.40 Serial. Orice e posibil 15.00 Convingeri 16.30 Serial. Să vezi și să nu crezi! 16.55 Corect! 17.05 Medicina pentru toți 17.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000. 19.00 Jurnal 19.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000. 19.45 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Poveste imorală 20.45 Cu ochii'n patru 21.30 Reflecții rutiere 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Studioul Olimpic Sydney 2000.

Vineri, 29 septembrie

6.00 Telematinal 8.10 TVR Craiova 8.50 Jocurile Olimpice Sydney 2000. 14.10 O vedetă...populară 14.30 Serial. Orice e posibil 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Lumea și noi 16.00 Fotbal: F.C. Brașov - F.C. Argeș 18.00 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.45 Ploaia de stele 21.15 Garantat 100% 21.45 Jurnalul de noapte. 22.00 Serial. Blossom 22.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000.

Sâmbătă, 30 septembrie

6.15 Jocurile Olimpice Sydney 2000 14.30 În așteptarea lui CARRERAS 15.00 Teledicționar 16.00 Divertisment 16.40 Serial. Justițiarul 17.30 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.20 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Jurnalul de noapte 21.35 Film Western 23.45 Jocurile Olimpice Sydney 2000.

Duminică, 1 octombrie

6.15 Jocurile Olimpice Sydney 2000 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Național TV Bingo Liberty 16.00 Fotbal: Dinamo - Petrolul Ploiești 18.00 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.00 Jurnal 19.20 Jocurile Olimpice Sydney 2000 19.30 Concert extraordinar Chris de Burgh la București 20.15 Film. Confidențial 22.40 Jurnalul de noapte 22.45 Jocurile Olimpice Sydney 2000.

TVR

Luni 25 septembrie

10.00 Olimpiada - Sydney 2000 13.00 Tribuna Partidelor Parlamentare 13.30 Video-clipuri 13.30 Obsesia vitezei 14.25 Știri 14.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Sydney - 2000 21.40 Știri 21.45 Film. 23.25 Știri bancare și bursiere 23.25 TVM Mesager.

Marti 26 septembrie

6.00 Serial (R). Obsesia 7.30 Serial (R). Domnișoara Andrea 8.20 Ferma (R) 9.20 Orizont spiritual 9.50 Un popas pe săptămîna (R) 10.05 Serial de călătorii (R) 11.00 Desene animate 11.25 Serial. Domnișoara Andrea 12.15 Un popas pe săptămîna 12.30 Olimpiada - Sydney 2000 14.15 Video - clipuri 14.25 Știri 14.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 21.45 Film. Pericol maxim 23.25 Știri bancare și bursiere 23.30 TVM Mesager.

Miercuri 27 septembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.30 Olimpiada - Sydney 2000 8.55 Grădina lui Cupidon (R) 10.10 Documente culturale 11.05 Desene animate 11.25 Serial. Domnișoara Andrea 12.15 Antologia Jocului popular 12.30 Olimpiada - Sydney 2000 14.15 Video - clipuri 14.25 Știri 14.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 21.45 Film. Bani murdari 23.25 Știri bancare și bursiere 23.30 TVM Mesager.

Joi 28 septembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.30 7.30 Serial. Domnișoara Andrea 8.20 Orizont spiritual 8.50 Arca lui Noie 9.20 Documente culturale 10.15 Televiziunea dragostea mea 11.10 Serial. Domnișoara Andrea 12.15 Serial. Calea regelui 13.00 Tribuna partidelor parlamentare 13.30 Retrospectiva premiilor 14.30 Știri 14.35 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 21.45 Film. Drogul morții 23.25 Știri bancare și bursiere 23.30 TVM Mesager.

Vineri 29 septembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.30 Documentar 8.00 Olimpiada - Sydney 2000 9.30 Arta apărării 10.00 Un secol de cinema 10.50 Desene animate 11.15 Serial. Domnișoara Andrea 12.05 Calea regelui 13.10 Grădina lui Cupidon 14.25 Știri 14.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 21.45 Film. Jaf la înălțime 23.25 Știri bancare și bursiere 23.30 TVM Mesager.

Sâmbătă 30 septembrie

6.00 Serial. Obsesia 7.30 Olimpiada - Sydney 2000 9.05 Adevărate povești hollywoodiene (R) 10.00 Film. 11.30 Documentar 12.25 Serial de călătorii 13.15 Știri 13.20 Documentar 13.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.00 Atlas 17.30 Telegiurnal 17.40 D'ale lui Mitică 18.10 Serial. Mare schimbătoare 19.00 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 21.45 Film. Răzbunarea 23.25 TVM Mesager.

Duminică 1 octombrie

6.00 Serial. Obsesia 7.30 Serial (R). Calea regelui 8.25 Orizont spiritual 8.50 Virtuozii ai instrumentelor populare 9.05 Ferma 10.05 Un popas pe săptămîna 10.20 Documentar 11.10 Ziua Internațională a Muzicii 11.40 Arta apărării 12.10 Știri 12.15 Ziua Internațională a Muzicii 12.45 Documentar 13.00 Ziua Internațională a Muzicii 13.30 Serial de călătorii 14.30 Olimpiada - Sydney 2000 17.30 Telegiurnal TVR2 17.40 Ziua Internațională a Muzicii 18.10 Serial. Mare schimbătoare 19.05 Olimpiada - Sydney 2000 21.40 Știri 20.05 Film. Fiica din America 21.35 Știri 21.40 Ziua Internațională a Muzicii 22.25 Documente culturale 23.15 TVR Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența 12198,08 MHz. În România, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 - 10.00 (ora României).

Luni, 25 septembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A - Rezumat 3.00 Știrile ProTV - Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 26 septembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 27 septembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi, 28 septembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 29 septembrie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă, 30 septembrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă - Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 1 octombrie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax: 59-427372
E-mail: inbox@rve.net
- muzică - știri locale și BBC - emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
http://www.rve.net
TRANS WORLD RADIO - ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15-21.45
SW 31 și 49 m - vineri: 18.30-18.45 - sîmbătă: 18.00-18.45 - duminică: 18.30-18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

25 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Sport și 11.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

26 SEPTEMBRIE, MARTI (redactor: Adam Bauer)
10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor - curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda, "Ecranul nostru" 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)
10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 "Cuvinte potrivite" - emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Ilyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30 Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei, "Foia românească" 11.52 Avangarda, "Ecranul nostru" 11.55 Ce e nou la liceul Bălcescu din Giula? - relatează Andreea Gurzău 11.00 „De la pașpe la opse - liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la români din Banatul Sîrbesc - relatează Cornel Măta din Virșeț 11.50 Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50 Recomandări culturale 15.00 Party Time - magazin de muzică ușoară 15.30 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58 Încheiere.

1 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30 Retrospectiva săptămînii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele locale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 septembrie 2000 (m1 ora 13.25)
Reluare: 30 septembrie 2000 (m2 ora 10.40)

Conținutul prevăzut al programului din săptămîna viitoare:

Magazinul românesc va relata în săptămîna viitoare despre vizita premierului Orbán Viktor la Cenadul Unguresc cu ocazie zilei milenare. Primul ministru a vorbit aici, printre altele, și despre modificarea legii electorale. Vom cunoaște în continuare concepția noii direcție a școlii de la Băntăria, Iulia Olteanu. În finalul emisiunii, veți fi introduși în atmosfera seminarului internațional de radio, care s-a ținut la Seghedin și la Giula, în zilele de 15-17 septembrie.

Realizator: Ștefan Crăsta

Judetul Arges

Vegetația, fauna și solul sînt specifice zonei temperate, fiind diferite, însă, de la o treaptă la alta a reliefului. Pentru protecția unor specii rare din flora și fauna județului, cît și a altor elemente valoroase ale peisajului geografic, diferite zone au fost declarate monumente ale naturii și conservate în rezervații naturale. Între acestea se remarcă rezervația Piatra Craiului.

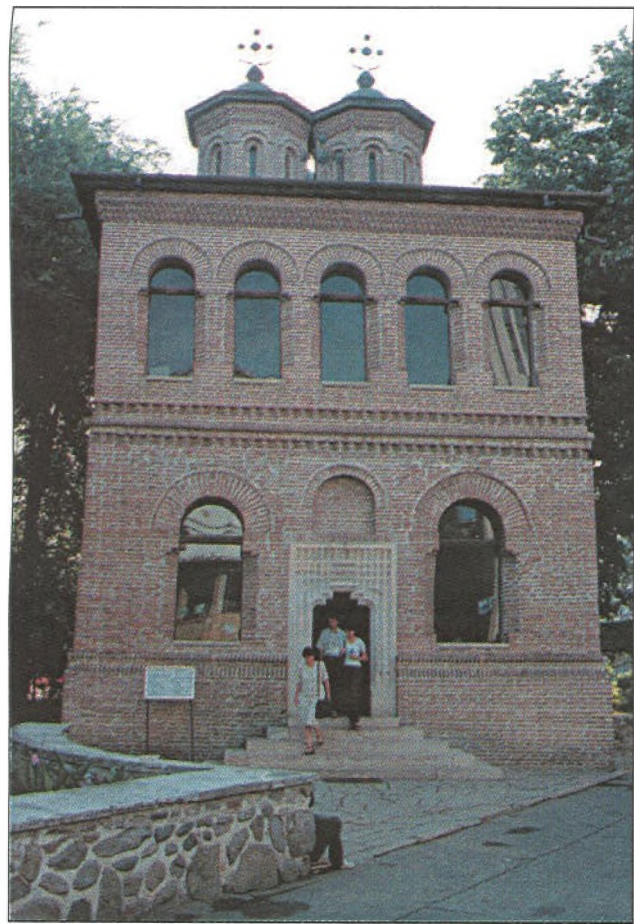
Șoseaua Transfăgărașan, cea mai grandioasă lucrare de acest fel din România, situată la o altitudine de 2034 m, străpunge, cu un tunel de 845 m, vîrfurile muntoase Negoiu și Moldoveanu, reprezentînd unul dintre cele mai atrăgătoare itinerarii. De-a lungul acestui traseu se află renumite cabane turistice, amenajate în specificul zonei, printre care se remarcă Valea cu Pești, Cumpăna, Valea Caprei, ce oferă turiștilor români și străini posibilitatea de a-și petrece în mod plăcut sejurul.

Condițiile naturale deo-

sebite, existența unor vestigii istorice valoroase, a unor căi de comunicație moderne și baze materiale corespunzătoare fac din județul Argeș o zonă turistică de importanță națională.

Societățile specializate: Turism Muntenia – Pitești, Turism Posada – Curtea de Argeș și Turism Muscelul – Câmpulung Muscel oferă turiștilor clipe de neuitat pe meleagurile argesene.

Alături de renumele câștigat cu vestigiile istorice (Curtea de Argeș și Câmpulung au fost capitale ale Țării Românești) și cu faptul că Piteștiul este „orașul lalelelor”, Argeșul este și „vîrf de lance” al industriei automobiliste din România. Întreprinderea de autoturisme „Dacia Pitești” și „Aro” Câmpulung – unde se produc autovehicule de teren – sînt binecunoscute pe toate meridianele lumii. Locuri distincte în industria județului ocupă întreprinderile de aparate electrocasnice din Curtea de Argeș și cea de componen-

O frumoasă biserică din centrul oraşului, salvată de buldozere

O piață europeană în inima Piteștului

te electronice pasive. Tot la Curtea de Argeș sînt realizate porțelanurile purtînd marca „Arpo” și care sînt exportate în peste 15 țări. Nu în ultimul rînd trebuie menționat Combinatul „Arpechim”, cel care îi conferă municipiului Pittești rolul de citadelă a chimiei românești.

Municipiul Pitești, reședința județului Argeș, a fost atestat documentar la 20 mai 1388 printr-un hrisov dat de domnitorul Mircea cel Bătrîn, continuitatea de viață fiind susținută de numeroase mărturii arheologice.

Cu cei peste 200.000 de locuitori ai săi, Piteștiul se află la 120 km de București și la doar 20 km sud de paralela 45, fiind străbătut de râurile Argeș și Doamnei.

Populația ocupată își desfășoară activitatea în numeroasele societăți comerciale din domeniile construcțiilor de mașini, petrochimiei, lemnului, cauciucului, alimentară, încălzimentei, textilelor etc., care constituie baza industrială a orașului.

Străbătînd oraşul, vizitatorul este tentat la fiecare pas de a petrece cîteva clipe liniştite într-unul din numeroasele parcuri şi grădini ale urbei (ştrand, expo-parc, Grădina publică, pădurea şi Parcul Trivale), care-i conferă un farmec deosebit. Pri-

măvara, orașul este asaltat de turiștii care vin la tradiționala manifestare florală anuală „Simfonia lalelelor”, prin care orașul Pitești și-a câștigat numele de „Oraș al lalelelor”.

Pasionaților de artă li se oferă posibilitatea de a vizita muzeele Județean și de Artă, Galeria de artă naivă, monumente de arhitectură medievală, case memoriale și săli de expo-

ziție. Iubitorilor sportului, orașul le oferă modernul Bazin Olimpic, un stadion cu 25.000 locuri și un altul cu 5.000 locuri, o sală de sport cu dotări de ultimă oră, care permit practicarea diverselor discipline sportive în tot cursul anului, o bază sportivă de inițiere în tainele tenisului de câmp.

Text: **Turism România**
Fotografii: **Ștefan Oroian**

Primăria din Pitești

Lacul cu lebede